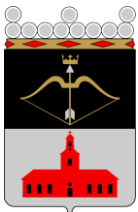

KUOPION SEUDUN MAL-SOPIMUKSEN SEURANTA-AINEISTO JA SOPIMUSKOHTIEN ETENEMINEN 2021 - 2023

Valtion ja Kuopion kaupunkiseudun seurantakokous

14.5.2024

ESITYKSEN PÄÄOSAT

1. MAL-sopimuksen keskeiset osiot
2. Tavoitteet ja sopimuskohtien eteneminen
3. Seuranta ja Kuopion kaupunkiseutu tilastojen valossa

MAL-SOPIMUKSEN KESKEINEN SISÄLTÖ

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

1. Kuopion kaupunkiseutus suunnitelma 2030+
2. Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040
3. Savilahti 2030 kehityshankekokonaisuus
4. Kävelyn ja pyöräilyn seudullinen edistämishjelma ja olosuhteiden parantaminen taajamissa
5. Joukkoliikenteen ja joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen
6. Kestävä ja turvallinen autoliikenne

Kestävä ja asukkaiden hyvinvointia tukeva asuminen ja elinympäristö

7. Asuntotuotantotavoitteet ja kohtuuhintaisen asumisen edistäminen
8. Viihtyisän elinympäristön ja monipuolisten asumismahdollisuuksien kehittäminen
9. Segregaation ehkäisy

Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

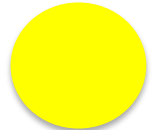
10. Saavutettavuuden edistämisen liikenne- ja infrahankkeet

SOPIMUSKOHTIEN EDISTYMISEN KUVAAMINEN

Sopimuskohta on edistynyt *hyvin ja suunnitellusti*

Toimenpide on edistynyt *kohtalaisesti*

Toimenpide *ei ole* edistynyt

1. KESTÄVÄ JA VÄHÄHIILINEN YHDYSKUNTARAKENNE JA LIIKENNEJÄRJESTELMÄ

Tavoitetila 2030+

- Liikenteen päästöt ovat vähentyneet kansallisten tavoitteiden mukaisesti.
- Kestävien kulkutapojen osuus matkoista ja liikennesuoritteesta on kaupunkiseudulla kasvanut.
- Eheällä ja tiiviillä maankäytöllä on tuettu kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä.
- Uudet asuin- ja työpaikka-alueet sijoittuvat pääasiassa keskusta-alueille sekä kävely-, pyöräily- tai joukkoliikennevyöhykkeelle.
- Matkaketjut ovat toimivia. Tiivis ja toimiva kaupunkirakenne on vähentänyt henkilöautoriippuvuutta ja liikkumistarvetta.
- Maaseudulla uusi asuminen keskittyy aktiivisiin kyliin ja kyläraittien varrelle. Kuopion seudun liikennejärjestelmä on turvallinen ja toimiva, tukee seudun saavutettavuutta sekä houkuttelee kestävien liikennemuotojen käyttöön.
- Eheä ja kestävä yhdyskuntarakenne tukee kriittisen infrastruktuurin (mm. vesihuolto, sähkö, tietoliikenneyhteydet) toimivuutta.
- Tietoliikenneinfrastruktuuri mahdollistaa etätöskentelyn ja yrittämisen kaupunkiseudulla.

Mittareita

Seudun joukkoliikenne kulkee ilman fossiilisia polttoaineita vuonna 2030. **Nykytilanne: Kuopion ja Siilinjärven paikallisliikenteestä lähes 80 % vaihtunut vähähiiliseksi jo kesällä 2021.**

Kuopion seudun joukkoliikenneohjelman toimenpiteillä kasvatetaan joukkoliikenteen matkustajamäärää 50%, parannetaan sen sujuvuutta, palvelutasoa ja laatua sekä ympäristöystävällisyyttä.

Nykytilanne: Vuonna 2023 toteutui uusi matkustajamääräennätys 8.5 miljoonaa käyttäjää!
Palvelutasoa lisätty, reaaliaikainen informaatio, liikennevaloetudet

Uusi asemakaavoitus toteutetaan siten, että 80 % asuminen kerrosalasta ohjataan keskuksiin, joukkoliikennevyöhykkeille tai vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle. **Nykytilanne: Toteutunut jo ydinkaupunkiseudulla (Kuopio, Siilinjärvi)**

Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen suunnittelu ja toteuttaminen

Toimenpide

1. Kunnat laativat kaupunkiseutusuunnitelman 2030+ yhteistyössä ELY-keskuksen ja Pohjois-Savon liiton kanssa. Tässä yhteisessä prosessissa määritellään kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen kehittämisen periaatteet, kaupunkiseudun liikennejärjestelmän ja maankäytön yhteensovittamisen periaatteet sekä kaupunkiseudun viherrakenne ja sen kehittämisen periaatteet. Suunnitelman tavoitteena on ohjata kasvu kestävästi olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuen ja tukien kestävää liikkumista ja kuljetuksia Kuopion seudulla. Suunnitelman valmistelussa huomioidaan maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen mahdolliset vaikutukset suunnitelman sisältöön.

Kaupunkiseutusuunnitelman laadinnassa pyritään hyödyntämään tietomallipohjaisia ratkaisuja ja yhteentoimivia tietomäärityksiä kaupunkiseutusuunnittelun tarpeisiin sekä huomioimaan kansallinen yhteentoimivuusmenetelmä ja -alusta työkaluineen. Kunnat sitoutuvat toteuttamaan kaupunkiseutusuunnitelmaa.

Edistyminen

Hyväksyttiin kunnissa keväällä 2023. Yhteinen karttapalvelu on päätetty hankkia KSS ja MAL-seurantaa varten. Rajapintatarkastelut Kuopion seudun LJSn ja Pohjois-Savon maakuntakaavan kanssa. KSS aineistot nähtävillä tästä linkistä <https://new.maptionnaire.com/g/3d233eoa3174>

Jatkohankkeena valmistunut runkolinjastaselvitys 1/2023 ja uusi AKKE-rahoitteinen edellistä tarkempi suunnitteluhanke parhaillaan käynnissä. Keskiössä toteutettavat runkolinjat sekä niiden toteuttamisjärjestyksen priorisoiminen ja vaiheistaminen. Muita jatkohankkeita mm. KARA 2040 ydinalueen kaupunkirakennesuunnitelma, ekosysteempipalveluselvitys, taajamajunaliikenteeseen varautuminen, KUOMA-liikennemallin tarkentaminen, täydennysrakentamisselvitys, edullisemman asuntotuotannon kehittäminen (lausunto, linjaratkaisuvaihe), kaupunkiseudun yhteinen karttapalvelu, kaupunkiseudun ajantasayleiskaava sekä ydinkaupunkialueen reunavyöhykkeen kehittämisperiaatteiden selkeyttäminen. Oltu aktiivisesti mukana kaupunkiseutusuunnitelman tietomallityössä.

Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen suunnittelu ja toteuttaminen

Toimenpide

2. Uusi asemakaavoitus toteutetaan siten, että 80 % asumisen kerrosalasta ohjataan keskuksiin, joukkoliikennevyöhykkeille tai vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle.

Edistyminen

Toteutunut viime vuosina ydinkaupunkiseudulla (Kuopio ja Siilinjärvi). Kuopion kaupunkiseudulla uusi asuinrakentaminen on sijoittunut lähes yksinomaan yhdyskuntarakenteen sisään. Kuopion Hiltulanlahti sekä Siilinjärven ja muiden seudun kuntien pientaloalueet ovat pääosin laajentumisalueita, mutta näillä asuinrakentamista on varsin vähän ja valtaosa (yli 80%) tuotannosta sijoittuu Kuopion kaupunkialueelle ja Siilinjärven keskustajamaan yhdyskuntarakennetta täydentäen. [Siilinjärvellä on vuoden 2020 jälkeen toteutunut n. 60 % kaikista asunnoista joukkoliikenteen I-III -vyöhykkeille. Tarkkoja laskelmia kerrosaloittain ei ole tehty.](#)

3. Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen.

Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 on laadittu ja valmistunut KSS:n kanssa loppusyksystä 2022 ja hyväksytty seudun kunnissa keväällä 2023. Raporttiin tästä linkistä [Kuopion seudun kunnanhallitusten seutuseminaari 11.10.2022 \(maptionnaire.com\)](#)
=> klikkaus "Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040, loppuraportti 4.10.2022"

Tarkennetaan hankkeiden rahoituskanavat.

Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen suunnittelu ja toteuttaminen

Toimenpide

4. Kuopion kaupunki toteuttaa Savilahti 2030-kehityshanketta, kehittää Savilahden alueen maankäyttöä ja rakentaa alueen infrastruktuuria. Kuopio toteuttaa alueen yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää kestäväksi. Kaupunki parantaa joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn sekä uusien liikkumispalveluiden edellytyksiä Savilahdessa. Kaupunki edistää Savilahden alueen toimimista vähähiilisten, innovatiivisten ja kiertotaloutta edistävien ratkaisujen kokeilualustana.

a) Kuopion kaupunki parantaa joukkoliikenteen sekä jalankulku- ja pyöräily-yhteyksiä yhteyksiä Savilahteen muuttamalla Savilahdentien joukkoliikennepainotteiseksi ja toteuttamalla nopeaa kevyenliikenteen yhteyttä välillä Itkonniemi-Matkakeskus-Keskusta-Savilahti.

b) Kuopion kaupunki toteuttaa vuosina 2020-22 moottoritieltä pohjoisen rampin Savilahteen.

Edistyminen

Savilahden toteuttamiskokonaisuus on edennyt kokonaisuutena suunnitellusti. Alueella on viime vuosien aikana tapahtunut jo paljon sekä rakentamisen että toiminnan kehittämisen osalta ja edelleen on käynnissä jonkin verran rakennushankkeita suhdannetilanteesta huolimatta. Savilahtea toteuttaa yhdessä laaja julkisen ja yksityisen sektorin muodostama yhteistyöverkosto. Eri toimijat ovat investoineet alueelle 2014-2024 jo lähes 900 miljoonaa euroa; tästä peruskaupungin ja verkostoyhtiöiden osuus on noin 10%. Kolmen koulutusasteen sijoittuminen alueelle on tilojen osalta valmis ja opiskelijoita alueen oppilaitoksissa on yli 18.000. Myös työpaikkamäärä on kehittynyt suotuisasti. Savilahdentien seudulle on kaavoituksen ja infrarakentamisen myötä avautumassa merkittävä määrä uusia toimitilarakentamismahdollisuuksia. Haastellisessa suhdannetilanteessa Yliopiston-rannan ja Vanhan Varikon alueen asuinrakentaminen alkoi vuonna 2023 kahdella ARA-kohteella. Savilahden toteuttamisessa otetaan monella tavalla huomioon kestävä kaupunki -ajattelu. Esim. yhteiskäyttöisyydessä ja energia- ja älykaupunkiratkaisuissa.

- Toteuttaminen jatkuu koko Savilahti-projektin ajan. Rakentaminen valmistunut Savilahdentien kokonaisuudessa ja käynnissä Vanhan Varikon alueella. Alueista Marikonranta ja Savisaari aloittamatta.
- Jalankulku- ja pyöräilyreitti välillä Itkonniemi-Matkakeskus-Keskusta-Savilahti ei ole vielä valmis: Rata-alituksen rakentaminen Niiralankadun kohdalla aloitettu. Matkakeskusalueella toteutetaan jk-/pp -väylään liittyviä tukimuurirakenteita yhteistyössä Väyläviraston tavararatapiha-hankkeen kanssa kaupungin rahoittamana. Itkonniemellä jalankulku- ja pyöräilyväylien toteutus seuraa asemakaavatyötä.

Kaupungin toteuttama VT 5- Savilahden ramppi, johon saatu EAKR-tukirahoitusta. Toteutunut suunnitellussa aikataulussa ja avattu liikenteelle 10/22.

Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen suunnittelu ja toteuttaminen

Toimenpide

c) Kuopion kaupunki toteuttaa yhteistyössä yritysten kanssa alueen yhteiskäyttöiset pysäköintiratkaisut.

Edistyminen

Kuopion kaupunki toteuttaa alueelle 2-3 pysäköintilaitosta (n. 1000-1400 ap), loput pysäköintiratkaisut alueen toimijoiden/kiinteistöjen investointeja. Kuopion investoinneista Sarastuskaaren laitos (600ap) valmistunut.

Yksityisen ja julkisen sektorin rakentamat pysäköintipaikat pyritään saamaan yhteiseen pysäköintipooliin. Alun perin tavoitteena oli yhteisen pysäköinnin hallintajärjestelmän hankinta ja käyttöönotto kaikkien keskeisten pysäköintitoimijoiden kanssa vuoden 2022 aikana, mutta yhteishankinnan toteuttamiselle ei tällöin ollut edellytyksiä. EAKR-rahoitteisessa Kuopion älykäs liikenneinfra –hankkeessa (KÄLLI) ja VM:n Digikannustin rahoitteisessa Data Liikenteeseen –hankkeessa kehitetään kuitenkin ratkaisu, jolla Kuopion pysäköinti Oy:n pysäköintidataa sekä kadunvarsipysäköinnin dataa saadaan kerättyä Kuopion älykaupunkialustalle hyödynnettäväksi ja näin luodaan edellytyksiä yhteisen pysäköintijärjestelmän toteuttamiselle tulevaisuudessa.

Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen suunnittelu ja toteuttaminen

Toimenpide	Edistyminen
<p>d) Kuopion kaupunki toteuttaa ensimmäisen asuntorakentamisalueen (Varikon alue) kunnallistekniikan.</p>	<p>Alueen kaavat ovat lainvoimaisia. Alueella käynnissä julkista-, asunto- ja toimitilarakentamista.</p> <p>Toteutettu ja viimeistelyvaiheessa oleva infra/ kunnallistekniikka mahdollistaa asuntorakentamisen aloittamisen.</p> <p>Alueluovutuskilpailuun liittyvä ARA-kohde käynnissä. Yleinen suhdannetilanne on haasteellinen gryndikohteiden aloittamisen suhteen.</p>

Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen suunnittelu ja toteuttaminen

Toimenpide

e) Valtio avustaa kävelyn ja pyöräilyn toimenpiteitä sekä kunnallistekniikan rakentamista hakuperusteisilla avustuksilla toimenpiteiden 11 ja 27 mukaisesti.

f) Kaupunki toteuttaa Savilahteen uudenlaisen alueellisen ICT-infran ja data-alustan. Avoin 5G-ajan verkkoratkaisu mahdollistaa kenen tahansa operaattorin tai toimijan tietoliikennepalvelujen tuomisen alueelle sekä dataan perustuvien uusien palvelujen kehittämisen. Kuopio hyödyntää mahdollisuuksien mukaan EU:n tarjoamia rahoitusvälineitä yhteyksien toteuttamisessa.

Edistyminen

Savilahti-projekti on luonteeltaan laajaa olemassa olevan kaupunkirakenteen täydennysrakentamista, joten se parantaa joukkoliikenteen käyttömahdollisuuksia sekä edistää kävelyä ja pyöräilyä. Savilahdessa on toteutettu alueopasteratkaisuja yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.
-Lohkareen alue saanut alustavasti infra-avustuksen (1.3 M€, ARA), avustusta haetaan 2024. Radan alitukseen (Niiralankatu jk-p- reitti) haettu Traficomien avustusta kahdella hakukierroksella.

Savilahden ICT-infran toteutus on käynnissä. Mikrokanavaputkia asennetaan katurakentamisen yhteydessä ja teknisten tilojen ja tukiasemapaiikkojen varaaminen on lisätty esim. Maankäyttösopimukseen. Ensimmäisiä putkireittejä on jo vuokrattu käyttöön.
-Datajalostamo-älykaupunkialusta on otettu käyttöön 12/2022. Tällä hetkellä kehitetään erityisesti liikenne- ja kiinteistötiedon hyödyntämistä.

Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen suunnittelu ja toteuttaminen

Toimenpide

5. Valtio osoittaa omistamaansa asuntotuotantoon soveltuvaa maata kehittämällä sitä kaavallisesti yhteistyössä kuntien kanssa, myymällä, vaihtamalla ja tarvittaessa maankäyttösopimuksia hyödyntäen. Tavoitteena on varmistaa kuntien ja kansalaisten tasavertainen kohtelu sekä valtion kokonaisuus.

Edistyminen

Tämä koskee akuutisti myös Savilahtea Marikonrannan osalta jossa SYK:illä maita. SYK- Kuopio maanvaihdesta on tehty sopimus vuonna 2023.

Valtio ei omista Siilinjärvellä merkittävästi maita sellaisilta alueilta, johon kaavoitettaisiin asuntorakentamista merkittävässä määrin (muutamia haja-asutusalueen rakennuspaikkoja on toteutumassa kyläyleiskaava-alueella Hamulassa).

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen taajamissa

Toimenpide

6. Kuopion vuonna 2019 valmistunut pyöräilyn edistämishjelma laajennetaan seudulliseksi kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaksi. Kaupunkiseudun kunnat yhdessä ELY-keskuksen kanssa määrittelevät kunta- ja seututason pyöräilyn alue- ja paikallisreitit sekä niiden palvelutasot (mm. talvikunnossapidon osalta) ja pääreittien viitoituksen. Infrastruktuurin ohella tarkastellaan myös muita toimenpiteitä, joilla kävellen ja pyörällä tehtyjen matkojen määrä saadaan kasvuun. Kunnat ja valtio toteuttavat ohjelman toimenpiteitä.

Edistyminen

Seudullinen edistämishjelma valmistunut ja hyväksytty seudun kuntien päätöksenteossa vuoden 2023 aikana. Edistämishjelman päätöksenteossa hyväksyttiin kunnittain myös toteuttamisen seurantamallit. Seudun kunnat ovat yhteistyössä valtion kanssa toteuttaneet ja toteuttamassa edistämishjelmaan kirjattuja toimenpiteitä. Kunnissa on laadittu tai laadinnassa mm. seuraavat jatkotyöt:

- Esteettömyyskartoitukset/-suunnitelmat (Kuopio, Leppävirta, Lapinlahti, Suonenjoki)
- Pyöräilyn viitoitussuunnitelmat (Kuopio, Leppävirta, Siilinjärvi)
- Pyöräilyväylien kehittämishankkeita (Leppävirta, Kuopio, Siilinjärvi, Suonenjoki)
- Pyöräpysäköinnin kehittäminen (Kuopio, Suonenjoki)

Kokonaisuudessaan toimenpide on edennyt suunnitellusti.

Kuopion esteettömyyden yleissuunnitelma on valmistunut. Pyöräpysäköinnin kehittäminen etenee joukkoliikenteen runkolinjaston liityntäpyöräpysäköintihankkeella ja Kuopion keskustan pyöräpysäköintihankkeilla.

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen taajamissa

Toimenpide

7. Kunnat kehittävät pyöräpysäköintiä kuntien taajamissa ja matkaketjujen solmukohdissa. Kunnat toteuttavat jalankulkukeskustojen viihtyisyyttä ja esteettömyyttä parantavia toimenpiteitä.

8. Seudun kunnat yhteistyössä valtion kanssa parantavat kävelyn ja pyöräilyn liikennemäärätiedon keräämistä ja tiedon hyödyntämistä ja hallintaa sekä lisäävät tietoa reiteistä ja palveluista (esim. kunnossapito, pysäköintimahdollisuudet, yhteiskäyttöpyörät, esteettömyys).

Edistyminen

Seudun kunnista sekä Kuopio että Suonenjoki ovat laatineet pyöräpysäköinnin kehittämissuunnitelmat. Näiden kehittämissuunnitelmien mukaisia toimenpiteitä toteutetaan vaiheittain määrärahojen puitteissa, Kuopiossa ensimmäiset kohteet toteutetaan vuoden 2024 aikana. Esteettömyyden osalta Kuopiossa ja Leppävirralla on toteutettu esteettömyyskartoitukset ja niiden pohjalta on laadittu esteettömyyssuunnitelmat. Kuopiossa esteettömyystoimenpiteitä toteutetaan vaiheittain ja Leppävirralla kunta on saanut vuodelle 2024 Traficommin tukea toimenpiteiden toteuttamiseksi. Seudun muissa kunnissa esteettömyyskartoituksia ollaan toteuttamassa vuoden 2024 aikana.

Keskeinen tavoite liikennedatan kokoaminen ja avaaminen (KÄLLI eli Kuopion älykäs liikenneinfra -hanke 2020-2022), Data liikenteeseen –hanke (2022-2024). Kävelyn ja pyöräilyn liikennemäärätiedon osalta Kuopio ei saanut Traficommin investointitukea. Nykytila: kävelijöiden ja pyöräilijöiden automaattilaskurit asennettu ja laskentatarkkuuden parantamista selvitetty toimittajan kanssa. Talvikunnossapidon tietoja kerätty Datajalostamoalustalle v. 2023 alusta, aurattuja reittejä esittävä sovellus kehityksessä. Työ on käynnissä pysäköintitiedon saamiseksi samaan paikkaan. Vilkku-kaupunkipyörien tilastojen tuottamista automatisoitu DaLi-hankkeessa.

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen taajamissa

Toimenpide

9. Kuopion kaupunki ylläpitää ja kehittää sähköavusteisten kaupunkipyörien järjestelmäänsä ja selvittää sen alueellista laajentamista Siilinjärven kanssa.

10. Seudun kunnat toteuttavat kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien mukaisia toimenpiteitä.

Edistyminen

Käyty neuvottelu Kuopion ja Siilinjärven asiantuntijoiden kanssa. Kaavoituksen valmistelemalla esiselvityksen johtopäätös on, että kaupunkipyöräjärjestelmien suunnitteluperiaatteiden näkökulmasta Siilinjärvellä ei ole edellytyksiä erilliseen tai Kuopion kanssa yhteiseen kaupunkipyöräjärjestelmään. Myöskään yksittäisen aseman sijoittumista Vuorelaan ei nähdä tarkoituksenmukaisena, koska asemaväli Kuopion lähimpään asemaan Päivärannassa on 2-3 kertaa suosituksia pidempi ja väli on mahdollista kulkea sujuvasti hyvän palvelutason joukkoliikenteellä.

Vaatisi myös uudelleen kilpailutuksen.

Kuopio on kehittänyt kaupunkipyöräjärjestelmää vuosittain saadun asiakaspalautteen perusteella lisäämällä pyörämäärää ja laajentamalla asemaverkostoa. Vuonna 2024 pyörämäärä on 400 kpl.

Seudun kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmat ovat valmistuneet vuosien 2017 – 2022 aikana, Kuopion liikenneturvallisuussuunnitelman ollessa tuorein. Osassa kuntia on jo tunnustettu tarve päivittää vähintään toimenpiteitä. Suunnitelmissa esitettyjä toimenpiteitä on toteutettu vaihtelevasti. Seudun pienemmissä kunnissa toteutetut toimenpiteet ovat olleet pääosin kustannuksiltaan vähäisiä (esim. Liikennemerkinmuutokset). Kuopiossa toimenpiteitä

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen taajamissa

Toimenpide

11. Kuopion seudun kunnat voivat hakea valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla valtakunnallisen kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustushaun yhteydessä. Kuopion seudun kuntien haettavaksi on vuodelle 2021 osoitettu vähintään yksi (1) miljoonaa euroa. Kunnat osallistuvat rahoitettavien hankkeiden kustannuksiin 50 prosentilla. Traficom toteuttaa investointiohjelman hankehaun ja myöntää rahoituksen.

Edistyminen

A) Traficomin Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman 2022 ja 2023 hakukierroksien rahoituspäätökset:

Kuopio

- Kallaveden lukion polkupyöräpysäköinnin parantaminen, 22 640 €
- Kuopiohallin pyöräpysäköinnin kehittäminen, 39 000 €
- Kuopion kaupunginteatterin pyöräpysäköinnin kehittäminen, 12 500 €
- Kuopion keskustan pyöräpysäköinnin laatutason parantaminen, 197 500 €
- Kuopion Musiikkikeskuksen pyöräparkkien parantaminen, 18 400 €
- Kuopion Puistokartanon (kansalaisopisto) pyöräpysäköinnin kehittäminen, 15 500 €
- Kuopion pääterveysaseman polkupyöräpysäköinnin edistäminen, 32 000 €
- Neulamäen koulun polkupyöräpysäköinnin edistäminen, 6 000 €

Siilinjärvi

- Jokisuuntien klv-sillan saneeraus (väylähanke) 15 750 €
- Mutkajouhe-Siilinpään liikunta-alue (väylähanke) 188 765 €
- Kotipolku, Kotikuja ja Apteekkarin puistoraitti 66 400 €
- Ahmon urheilualueen pyöräpysäköinti, 9 150 €

Leppävirta

- Pyöräilyn pääreittien opastus, 28 821 €
- Esteettömyystoimenpiteet Leppävirran keskustassa, 67 148 €

Yhteensä: 719 574 €, mistä v. 2022 yht: 548 055 € ja v. 2023 yht: 171 519 €

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen taajamissa

Toimenpide

11. Kuopion seudun kunnat voivat hakea valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla valtakunnallisen kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustushaun yhteydessä. Kuopion seudun kuntien haettavaksi on vuodelle 2021 osoitettu vähintään yksi (1) miljoonaa euroa. Kunnat osallistuvat rahoitettavien hankkeiden kustannuksiin 50 prosentilla. Traficom toteuttaa investointiohjelman hankehaun ja myöntää rahoituksen.

Edistyminen

B) Traficomin Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman 2022 hakukierroksen rahoituspäätökset:

Kuopio

- Kallaveden lukion polkupyöräpysäköinnin parantaminen 22.640
- Kuopiohallin pyöräpysäköinnin kehittäminen 39.0000
- Kuopion Kaupunginteatterin pyöräpysäköinnin edistäminen 12.500
- Kuopion keskustan pyöräpysäköinnin laatutason parantaminen 197.500
- Kuopion Musiikkikeskuksen pyöräparkkien parantaminen 18.400
- Kuopion Puistokartanon (kansalaisopisto) pyöräpysäköinnin kehittäminen 15.500
- Kuopion pääterveysaseman polkupyöräpysäköinnin edistäminen 32.000
- Neulamäen koulun polkupyöräpysäköinnin edistäminen 6.000

EI RAHOITUSTA Jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentaminen ja laadun parannus Niiralan rautatiesillan alituksessa.

Haettu 834.799

Siilinjärvi

- Jokisuuntien klv-sillan saneeraus (väylähanke) 15.750
- Mutkajouhe-Siilinpään liikunta-alue (väylähanke) 188.765

Joukkoliikenteen ja joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen

Toimenpide	Edistyminen
12. Kuopio ja Siilinjärvi toteuttavat Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelman toimenpiteitä:	
a) Lippujen hintatason kilpailukykyisenä pitäminen	 Hintoja ei ole nostettu vuoden 2014 jälkeen. Joukkoliikenneohjelmassa päätetty, että puolet kustannustason noususta siirretään lippujen hintaan. Joukkoliikenteen asiakashintojen tarkistamisen selvitystyö on käynnistetty joukkoliikennelautakunnan päätöksellä 22.9.2022. Lippujen hintoja tarkistettiin 1.6.2023 alkaen.
b) A ja B –maksuvyöhykkeiden yhdistämistä koskeva selvitys	 Tehty yhteinen A ja B -maksuvyöhykkeiden yhdistämistä koskeva selvitys. Lippujen hinnat yhtenäistettiin 1.2.2022 konkreettisesti.
c) Alueella siirrytään keskisuurten kaupunkiseutujen edelläkävijänä vähähiiliseen joukkoliikennekalustoon jo ennen EU:n puhtaiden ajoneuvojen direktiivin (tai CVD-direktiivin) velvoittamaa aikataulua.	 Velvoite täytetty jo ennen direktiiviä. Kuopion ja Siilinjärven paikallisliikenteestä lähes 80 % vaihtunut vähähiiliseksi jo kesällä 2021.

Joukkoliikenteen ja joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen

Toimenpide	Edistyminen
12. Kuopio ja Siilinjärvi toteuttavat Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelman toimenpiteitä:	Joukkoliikenne ohjelman 2030 mukaiset toimenpiteet on tehty.
d) Vuorotarjonnan lisääminen joukkoliikenteen houkuttelevuuden lisäämiseksi. Vuorotarjontaa lisätään Savilahteen rakentuvilla uusilla alueilla sekä säilytetään vähintään vuoden 2019 linjastouudistuksen mukainen palvelutaso muilla alueilla, etenkin työssäkäynti- ja opiskeluyhteyksien osalta.	Lisätty joukkoliikenteen vuorotarjontaa. Reittejä suunniteltu Savilahti huomioiden.
e) Matkaketjujen kehittäminen mm. pyöräpysäköintijärjestelyin ja kaupunkipyörien avulla. Valmistuvan Kuopion Matkakeskuksen ja Savilahden informaatiojärjestelmien kehittäminen yhdessä eri tahojen kanssa (mm. Matkahuolto, ELY-keskus, Finnrail).	Matkaketjut vireillä. KT suunnittelu / Rakentamisen ja kunnossapidon palvelut vastaa pyöräpysäköinnistä. Kuopion Matkakeskuksen ja Savilahden informaatiojärjestelmiä kehitetty. Jalankulun ja pyöräilyn edistämisohjelma, jossa liityntäpysäköinti yhtenä teemana Matkakeskukseen pitäisi saada vielä toteutettua matkatavaroiden säilytysjärjestelmä liikenneoperaattoreiden toimesta.
f) Kuopio selvittää robottibussien hyödyntämistä Savilahdessa.	KÄLLI-hankeessa tehty aiheesta esiselvitys. https://vilkkku.kuopio.fi/kalli-kuopion-alykas-liikenneinfra-hanke-2020-2022 Robottibussi pilotti käynnistyi huhtikuussa 2024 Savilahdessa .
g) Joukkoliikenteen infran parannus (esteettömyys huomioiden)	Konsultti tekee puitesopimukseen perustuen suunnitelmat. Parannetaan vuosittain määrärahojen puitteissa

Joukkoliikenteen ja joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen

Toimenpide

13. Kuopion tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen ja ELY-keskuksen liikenteiden lippu- ja maksujärjestelmiä sovitetaan yhteen.

Edistyminen

On jo tehty Pohjois-Savon Elyn kanssa. Kuopion Waltti käy alueen Ely liikenteessä.

14. Seudun kunnat ja ELY-keskus kehittävät työ- ja opiskelumatkojen kestävyttä ja sujuvuutta. Toteutetaan työmatkaliikkumisen kokeiluja, parannetaan asiakasinformaatiota, panostetaan joukkoliikenteen markkinointiin, kehitetään pääpysäkkejä ja parannetaan liityntäyhteyksiä esim. kaukoliikenteeseen sekä kehitetään liikennevalojärjestelmää joukkoliikenteen sujuvoittamiseksi.

Sopimuskohta integroituu kohdan 1. Kaupunkiseutusuunnitelman toimeenpanoon. Hankkeessa kehitetään maaseudun innovatiivisia liikkumismalleja yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Hankkeen työpaketti 2 valmistunut vuoden 2022 loppuun mennessä (Pohjois-Savon liiton AKKE-rahoitus myönnetty 2022 loppuun). Työpakettin 2 aikana selvitetty kuljetustarpeet sekä eri tahojen kilpailutusaikataulut ja palvelukriteeristö. Hyvinvointialue muutos vaikuttanut hankkeen aikataulutukseen ja asettanut haasteita mm. kyydinvälitysjärjestelmän kilpailutuksen suhteen (MUKKE-hanke). Elyllä kokeilu nopeasta vuorotarjonnasta välillä Kuopio-Iisalmi. Pääpysäkkejä kehitetty mm. Kuopiossa ja selvityksessä mm. Leppävirralla ja reaaliaikaista asiakasinformaatiota kehitetty esim. Bussit.kartalla, virtuaalinäytöt pysakit.kuopio.fi ja reittiopas. Kuopiossa kehitetty liikennevaloetuksia ja adaptiivinen liikennevalojärjestelmä otettu käyttöön. Kaukoliikenteen liityntäterminaali Savilahdessa ja Matkakeskuksella edistynyt. Jatketaan matkustajainformaatiojärjestelmien uusimista Kuopion seudun joukkoliikenteen alueella. Vt5:n Leppävirta – Kuopio toteuttamisella voidaan parantaa kaukoliikenteen olosuhteita ml. pysäkkialueet yhteysvälillä. Merkittävin haaste on kaukoliikenteen vuorojen supistuminen.

Joukkoliikenteen ja joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen

Toimenpide

15. Kuopion kaupunkiseutu osallistuu valtakunnallisella tasolla tehtävään alueellisen junaliikenteen tarkasteluun yhteistyössä valtion kanssa. Työssä tarkastellaan alueellisen junaliikenteen toteutuksen edellytyksiä eri kaupunkiseuduilla erityisesti yhdyskuntarakenteen, seisakkeiden ja rataverkon kapasiteetin näkökulmista. Seudun kunnat selvittävät toimenpiteessä 1 kuvatussa kaupunkiseutusunnitelmassa, miten maankäytön suunnittelulla voidaan tukea lähiraideliikenteen kehittämisen edellytyksiä.

Edistyminen

Sopimuskohta integroituu KSS toimeenpanoon. Kuopion apulaiskaupunginjohtaja (KYP) ja yleiskaavapäällikkö osallistuivat alueellisen junaliikenteen selvityksen tekoon. Niitä on käsitelty /tiedotettu Kuopion seudun MAL-asioiden yhteistyöryhmässä sekä seudun kuntajohtajakokouksessa. Alueellisen junaliikenteen Traficom selvitys 8/2022 [Alueellisen junaliikenteen kustannustehokkuuslaskelmia päivitetty – myös Tampereen seutu mukana | Traficom](#) "Päivitetyllä matkustusmallilla Iisalmi–Kuopio–Suonenjoki-yhteysväli nousee kustannustehokkaimpien yhteysvälien joukkoon".

Joukkoliikenteen ja joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen

Toimenpide

16. Kunnat edistävät alueellisten kyytipalvelujen kehittymistä tehostamalla yhteiskunnan hankkimien kuljetusten yhteiskäyttöä. Tavoitteena on avata kuljetuksia entistä enemmän hyödyntämällä niin sanotut tyhjät paikat. Jatkossa on tavoitteena saada mukaan kaikki yhteiskunnan kustantamat kuljetukset erityisesti haja-asutusalueilla. Kyytipalvelu toimii alustana myös muun muassa työ- ja opiskelumatkojen liityntäliikenteen järjestämisessä.

Edistyminen

MUKKE -hanke (Mutkattomia kuljetuspalveluita kaikkiin elämäntilanteisiin Kuopion seudulla) selvitysvaihe valmistunut 01/2023 (raportti). Selvityksen mukaista pilottihanketta Rautalammin/Suonenjoen (2023-2024) osalta ei ole käynnistetty. Etenemisessä on ollut haasteita v. 2023 aikana henkilöstöressurssien osalta johtuen HVA uudistuksesta (työllistänyt Sansiaa). Tällä hetkellä haasteena on saada HVA:lta tarvittava henkilöresurssi ja sitoutuminen asiaan. Tämä hankkeen edistämiseksi äärimmäisen tärkeää, koska suurin hyöty saataisiin VLP ja SHL kuljetusten avaamisella ja kyytien yhdistelyllä. Lisäksi samaan aikaan käynnissä oleva välitysohjelmien uusiminen asettanut omat haasteensa.

Toimenpiteen osalta on osin HVA uudistuksen osalta otettu osin taka-askeleita kyytien synergioiden hyödyntämisessä.

Joukkoliikenteen ja joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen

Toimenpide

17. Kunnat luovat valmiuksia kestäville matkaketjuille, liikenteen ja logistiikan digitalisaatiolle sekä automaation käyttöönotolle esimerkiksi innovatiivisten julkisten hankintojen kautta. Seudun kunnat edistävät kestävien ja kilpailukykyisten matka- ja kuljetusketjujen toteutumista yhteistyössä yksityisen sektorin toimijoiden kanssa, sekä kehittävät liikennepalveluiden yhteen toimivuutta ja tietorajapintoja asiakaslähtöisesti. Kunnat varmistavat, että kunnan katuverkon tiedot ovat kattavasti saatavilla tie- ja katuverkon tietojärjestelmissä.

Edistyminen

Toteutettiin Traficom ja kuntien rahoittamana ja suurten ja keskisuurten kaupunkien yhteistyönä Joukkoliikenteen matkustajalaskenta (Waltti Silmä) -hanke. Hankkeen aikana suunniteltiin, pilotoitiin ja käyttöönotettiin automaattinen matkustajalaskenta palvelu ja toimintaprosessit yhdessä viranomaisten kanssa. Kaksi pilottibussia tällä hetkellä kaupunkiliikenteen käytössä, joissa kaikilla ovilla laskentalaitteet. Pilottibussien data siirretään Datajalostamoon, jossa aineistosta tehdään bussin täyttöaste raportit. Raporttien tuottaminen tällä hetkellä toteutusvaiheessa Pysäkkitietoja ylläpidetään Digiroadissa. Rajapinnat reitti- ja aikatauludatalle sekä reaaliaikadatalle. Lippujen Kumppanuusmyynti Onnibus, VR ja Matkahuolto. Kaupunkipyörien maksaminen Waltti-mobiililla, mikä kehittää matkaketjuja. Mukana myös DaLi-hankkeessa ja keskisuurten kaupunkien lippu- ja maksujärjestelmän kehittämishankkeessa.

Joukkoliikenteen ja joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen

Toimenpide

18. Valtio avustaa Kuopion tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen julkisen henkilöliikenteen palveluita 3,24 miljoonalla eurolla sopimuskaudella 2021-2023. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa tässä sopimuksessa esitettyjä joukkoliikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä. Valtio osoittaa ilmastoperusteista joukkoliikenteen avustusta Kuopion tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen haettavaksi miljoona euroa vuodessa eli yhteensä 3 miljoonaa euroa vuosina 2021-2023. Lisäksi seudut voivat hakea avustuksia valtakunnallisen haun yhteydessä. Valtionavustus kohdistetaan puhtaan käyttövoiman joukkoliikennekaluston ja -palvelujen kehittämiseen sekä ostoon siten, että Kuopion tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen uusissa sopimuksissa kaikki hankittava paikallisliikenne ajaa puhtailla ajoneuvoilla. Tuen saajan tulee raportoida avustuksella saavutettu päästövähennys Traficomien antaman ohjeistuksen mukaan.

Valtio avustaa keskisuurten kaupunkiseutujen lippu- ja maksujärjestelmien kehittämistä yhteensä 1,4 miljoonalla eurolla vuosina 2022-2023. Avustukset ovat hakuperusteisia.

Joukkoliikenteeseen kohdistettavan valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kunnat käyttävät julkisen henkilöliikenteen palveluihin vastaavan summan. Traficom myöntää ELY-keskuksille joukkoliikenteen alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin ja kehittämiseen tarkoitettua määrärahan erikseen.

Edistyminen

Kuopion kaupunki hakenut em. tukia.

- a) Julkisen henkilöliikenteen palveluihin
- 2021	1.080.000 €	osoitettu
- 2022	1.080.000 €	osoitettu
- 2023	1.080.000 €	
- b) Ilmastoperusteinen joukkoliikenteen avustus. Lisäksi seudut voivat hakea avustuksia valtakunnallisen haun yhteydessä.
- 2021	1.000.000 €
- 2022	1.000.000 €
- 2023	1.000.000 €
- c) Lippu- ja maksujärjestelmien kehittämiseen (raami on yhteensä 1,4 m€ vuosina 2022-2023. = useamman kunnan yhteinen hanke, jossa vetäjänä on ollut Jyväskylän kaupunki.
- d)
-2022	1.097.000 € (alv. 0%), koronatuki ja tuki nousseisiin liikennöintikustannuksiin

Kestävä ja turvallinen autoliikenne

Toimenpide

19. Kuopion seudun kunnat edistävät autokannan uudistumista kehittämällä sähkö- ja kaasuautojen latauspisteverkostoa ja edistämällä yhteiskäyttöautoilua mm. pysäköintipoliittisin keinoin.

Edistyminen

Kuopion keskustan pysäköintiselvityksessä, 03/2024, on linjattu periaatteet sähköautojen latauspisteiden osalta. Näiden mukaisesti kaupungin rooli on mahdollistaa latauspisteiden toteuttaminen mm. julkisille pysäköintialueille ja rakennuksille, mutta lähtökohtaisesti katujen varsille latausasemia ei rakenneta. Muissa kunnissa latausverkosto on rakentunut pääosin yksityisten toimijoiden kautta, mutta kunnat ovat jossain määrin toteuttaneet ja toteuttamassa latauspisteitä omille kiinteistöilleen. Kuopio on valmistelemassa myös laajemman kaupunkialueen pysäköintiselvityksen laatimista. Yhteiskäyttöautojen osalta on laadittu erilliselvitys. Nykytilassa kaasuautojen tankkausasema löytyy vain Kuopiosta, mutta seudullisesti on käynnissä biokaasuhankkeita, mitkä toteutuessaan voivat laajentaa verkostoa.

20. Seudun kunnat yhteistyössä valtion toimijoiden kanssa kehittävät liikenteen ja pysäköinnin älykkäitä ohjausjärjestelmiä.

- Paikallinen ja valtakunnallinen liikenteen tilannekuvajärjestelmä, adaptiivinen ja muu tietopohjainen liikennevalo-ohjaus ja automaattinen liikenteenvalvonta
- Kuopion moottoritien älykäs liikenteen ohjaus

Automaattinen liikennevalvonta on toteutettu neljään kohtaan katuverkolla ja valvonta aloitettu v. 2023 aikana. Adaptiivinen liikennevalo-ohjaus on otettu käyttöön kaikissa 21 risteyksestä. Lisäksi adaptiivisen ohjauksen alueella on toteutettu joukkoliikenne-etuudet. Kuopion moottoritien älykäs liikenteen ohjaus (Ely) ei ole edennyt. Siilinjärven liikennevalo-ohjaus suunniteltu ja toteutuksessa 2024.

Kuopion ja Lahden kaupunkien yhteistyöhanke ”Data liikenteeseen” (DaLi) on käynnistetty v. 2022 loppupuolella. Hanke on jatkoa mm. KÄLLI –hankkeelle ja hankkeen kokonaisbudjetti on 590 000 €, josta kaupunkien omarahoitusosuus on 15%. Hankkeella on tarkoitus koota eri lähteistä saatava liikennedata yhteen paikkaan helposti hyödynnettävässä muodossa liikenteen tilannekuvan muodostamiseksi. Hankkeessa on tällä hetkellä käynnissä tilannekuvajärjestelmän kilpailutus.

Kestävä ja turvallinen autoliikenne

Toimenpide

21. Kuopion kaupunki selvittää ja ottaa käyttöön mahdollisuudet liikenteen ruuhkahuippujen tasoittamiseen sekä auto- että joukkoliikenteen osalta esim. porrastamalla koulujen ja oppilaitosten alkamisajankohtia.

22. Kunnat selvittävät ja edistävät hiilettömiä ja uusia teknologioita hyödyntäviä kaupunkilogistiikan mahdollisuuksia (kevytkuorma-autot, pakettiautot, pyörät, dronet) asutuskeskuksissa liikenteen ohjauksen, julkisten hankintojen, katutilajärjestelyn sekä maankäytön ja kaavoituksen avulla.

Edistyminen

 Kuopion kaupunki valmistelee ja selvittää. Tarkastelu yhteistyössä. Suunnittelu- ja ohjelmointi v. 2022 lopussa. Ruuhkahuiput tasoittuneet (monipaikkainen työ) - onko tarvetta selvitykselle? Matkustuskäyttäytyminen muuttunut. Palveluverkkosuunnitelma mm. Koulujen osalta vielä kesken.

 Asiaa sivutaan käynnissä olevassa seudullisessa kestävän liikkumisen suunnitelmassa (SUMP). Lisäksi Kuopion osalta kaupunkilogistiikkaa tullaan tarkastelemaan käynnistyvässä keskustan osayleiskaavatyössä.

KUSTANNUSTEHOKKAAT LIIKENNEHANKKEET (KUHA)

Kestävä ja turvallinen autoliikenne

Toimenpide

23. Valtio osoittaa Kuopion seudun tärkeisiin liikennejärjestelmän toimivuutta, kestävyyttä ja turvallisuutta edistäviin kustannustehokkaisiin parantamishankkeisiin (suunnitteluun ja toteutukseen) vuosina 2022-23 yhteensä 3,3 miljoonaa euroa Liikenne 12 –suunnitelman mukaisesti. Toimenpiteet määritetään jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä sovittavalla tavalla kuntien, Väyläviraston ja ELY-keskuksen yhteistyönä. Valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kunnat käyttävät toimenpiteisiin vastaavan summan.

Edistyminen

Hankkeiden osalta on edistytty niissä, joiden edistämisestä on sovittu kuntien kanssa jo ennen MAL-sopimuksen tekemistä. Muiden osalta tarvitaan kuntien päätöksentekojärjestelmien hyväksynnän kuntien osallistumisesta ja sitoutumisesta hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen kustannuksiin. Kaikissa MAL-sopimuksen kunnissa ei tunnistettu sopivia edistettäviä hankkeita vielä kahdelle ensimmäiselle sopimusvuodelle.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kuopion seudun MAL-sopimus 2021- 2031

Yhteisrahoitteiset infrahanke-ehdokkaat

Tommi Huttunen, POS ELY-keskus

Koonti Kuopion seudun MAL-sopimuksen yhteishankkeista päivitetty 9.8.2024

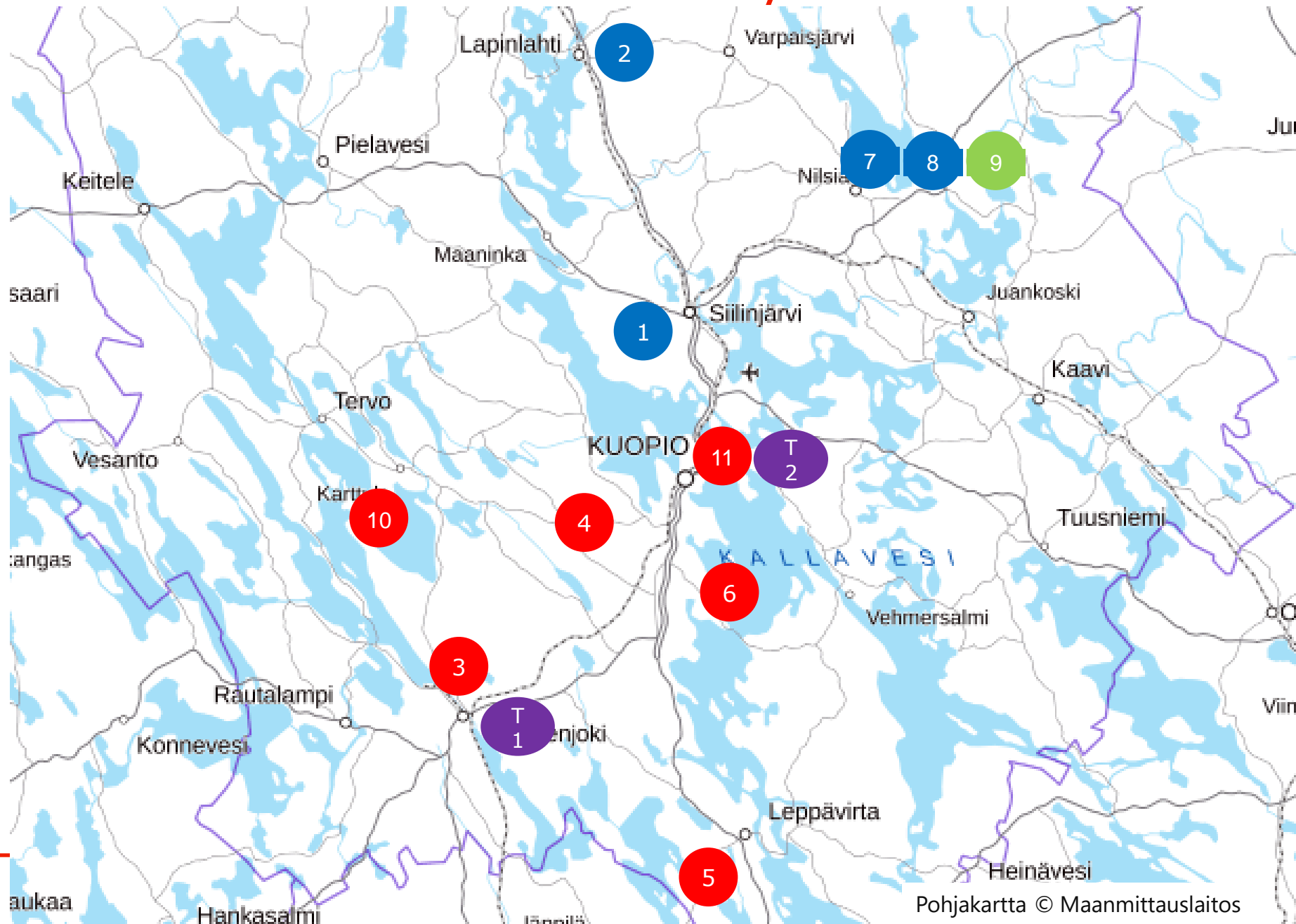
Kuopion seudun MAL infrahankkeet 8/2024

Hankkeet	Mustat: Vasta huaveissa Vihreät: suunnittelussa Siniset: toteutuksessa	Kustannusarvio 12/23	Muita huomioita
1. Mt 16275 Kumpusentie, jalankulun ja pyöräilyn väylä		2 000 000 (+1 100 000)	Tiesuunnitelmaa valmistui 2023, toteutetaan v. 2024 (Valtio maksaa n. 1,1 M€ hankeen kustannuksista MAL-sopimuksen ulkopuolelta)
2. Mt 5821 Heinäahontie, jalankulun ja pyöräilyn väylä		1 200 000	Tiesuunnitelmaa valmistuu 2024, tavoitteena toteutetaan v. 2024
3. Mt 16153 Vesikiventien rakentaminen kylätieksi välille Iisvedenraitti-Kinnulanniemi		600 000	Hankkeen toteutuksen jälkeen tulisi muuttaa hallinnollisesti kaduksi
4. Mt 551 Karttulantien, välillä Haminalahti-Pihkainmäki, jalankulun ja pyöräilyn väylä (Pihkainmäkeen n. 10,5 km)		n. 5 M€	Kallis hanke, onko kustannuksiin nähden riittävän vaikuttava?
5. Mt 533 Koskentie, kevyenliikenteen väylän rakentaminen (noin 6 km)		n. 2,5 M€	Kallis hanke, onko kustannuksiin nähden riittävän vaikuttava?
6. Puutossalmentien jk+pp-väylän jatkaminen		n. 5 M€	Kallis hanke, onko kustannuksiin nähden riittävän vaikuttava?
7. Mt 577 parantaminen Nilsiantien liittymässä		1 800 000	Tiesuunnitelmaa valmistuu 2024, tavoitteena toteuttaa v. 2024
8. Mt 577 parantaminen Syvärintien liittymässä		130 000	Rakentamisuunnitelma valmistuu 2024
9. Mt 577 ja Pajujärventien/Valkeiskyläntien liittymän parantaminen		200 000	Toimenpideselvitys laadittu
10. Karttulan Syvänniemen kohteet mt 5514 ja 5492		1 600 000	
11. Puijonkadun ja Kellolahden eritasoliittymisen kehittäminen?		n. 8,5 M€	Esiselvitys valmistui 12/2023. Jatkoaskelista ei vielä ole päätöksiä eikä rahoitusta.
Yhteensä		n. 28,5 M€	
Toteutuneet		Toteutunut kustannus	Muita huomioita
T1. Kuopiontien ja Jalkalantien liikenneympyrä		555 000	Suonenjoen kaupunki rakennutti urakan, valmistui syksyllä 2023
T2. Esiselvitys (Master Plan) joukkoliikenneyhteyksien kehittämiseksi Vt 5:ltä Puijonkadulle ja matkakeskukseen sekä Kellolahden eritasoliittymän jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseksi		52 000	Master Plan valmistui joulukuussa 2023

MAL-infrahankkeet, kustannusten kohdentuminen

	Hanke-ehdotuksia 2022-	Kustannusten kohdentuminen						
		Valtio 50 %	Kuopio	Siilijärvi	Leppävirta	Lapinlahti	Suonenjoki	Tuusniemi
1.	Mt 16275 Kumpusentie, jalankulun ja pyöräilyn väylä (kokonaiskustannusarvio 3 M€ sisältäen 1 M€:lla maantien päällystämisen ja pohjavesien suojausten kustannuksia)	1 000 000 (+ 1 000 000)		1 000 000				
2.	Mt 5821 Heinäahontie, jalankulun ja pyöräilyn väylä	600 000				600 000		
3.	Mt 16153 Vesikiventien rakentaminen kylätieksi välille Iisvedenraitti–Kinnulanniemi	300 000					300 000	
4.	Mt 551 Karttulantien, välillä Haminalahti-Pihkainmäki, jalankulun ja pyöräilyn väylä (Pihkainmäkeen n. 10,5 km)	2 500 000	2 500 000					
5.	Mt 533 Koskentie, kevyenliikenteen väylän rakentaminen (noin 6 km)	1 250 000			1 250 000			
6.	Puutossalmentien jk+pp-väylän jatkaminen	2 500 000	2 500 000					
7.	Mt 577 parantaminen Nilsiäntien liittymässä	900 000	900 000					
8.	Mt 577 parantaminen Syvärintien liittymässä	65 000	65 000					
9.	Mt 577 ja Pajujärventien/Valkeiskyläntien liittymän parantaminen	100 000	100 000					
10.	Karttulan Syvänniemen kohteet mt 5514 ja 5492	800 000	800 000					
11.	Puijonkadun ja Kellolahden eritasoliittymisen kehittäminen	4 250 000	4 250 000					
	Yhteensä	14 265 000	11 115 000	1 000 000	1 250 000	600 000	300 000	0

MAL-infrahankekohteet 8/2024

- Ehdotusasteella
- Suunnittelussa
- Menossa toteutukseen
- Valmis

Valtion ja kuntien kustannustehokkaat infrahankkeet, tilanne 9.8.2024

- Jalkalantien liikenneympyrä, Suonenjoki - ympyrä valmistui syksyllä 2023
- Kumpusentien (maantie 16275) jk+pp-väylä, Siilinjärvi
 - o suunnittelu käynnistettiin 2022, tie- ja rakentamissuunnitelma valmistui lokakuussa 2023
 - o hankkeen kustannukset ylittävät alkuperäisen tavoitteen noin 1 M eurolla (mm. hulevesijärjestelyt ja pohjaveden suojaamisratkaisut nostivat kustannuksia)
 - o Siilinjärven kunta on sitoutunut 1,0 M€ kustannusosuuteen
 - o ELY-keskus kattaa lisäkustannukset ml. maantien päällysteen uusimisen MAL-rahoituksen ulkopuolelta
 - o hanke toteutetaan v. 2024
- Heinäahontien (maantie 5821) jk+pp-väylä, Lapinlahti
 - o tiesuunnittelu käynnistyy 05/2023 ja valmistuu 1/2024, rakentamissuunnitelma valmistuu 03/2024
 - o hanke toteutetaan v. 2024
- Kellolahden ja Puijonkadun (valtatie 5) ramppien järjestelyjen esisuunnittelu, Kuopio
 - o eritasoliittymien ja niiden välisen alueen liikenteellinen esiselvitys valmistui joulukuussa 2023
 - o Puijonkadun rampin toteutettavuuden ohella tutkittiin mm. Kellolahdentien nykyisen rampin turvallisuuden parantamiskeinoja sekä Sisustajankadun järjestelyjä
 - o mahdollisista jatkohankkeista osana MAL-sopimusta ei ole toistaiseksi sovittu
- Maantien 577 parantaminen Nilsiäntien liittymässä (liikenneympyrä) Syvärintien (katu) liittymän parantaminen, Kuopio (Nilsiä)
 - o tiesuunnittelu käynnistettiin 05/2023 ja valmistuu 1/2024, rakentamissuunnitelma valmistuu 03/2024
 - o tavoitteena on toteuttaa hanke v. 2024 (urakan tarjoukset saadaan 05/2024)
- Tuusniemi ja Leppävirta - ei ole toistaiseksi sovittu edistettävistä MAL-hankkeista

Vuosi 2022 painottui mahdollisten yhteishankkeiden tunnistamiseen sekä niiden suunnitelmavalmiuden nostamiseen.

Vuonna 2023 jatkettiin suunnitelmavalmiuden nostamista ja saatiin toteutettua ensimmäinen hanke Suonenjoella.

Vuodelle 2024 toteutetaan 3 hanketta.

Valtio varasi MAL-sopimukseen vuosille 2022-2023 kustannustehokkaihin infrahankkeisiin 3,3 M€ ja myös käyttää suunnilleen varaamansa summan. Lopulliset kustannukset tarkentuvat loppusyksystä 2024 valmistuvien urakoiden (kohteet 1,2,7 ja 8) myötä.

2. KESTÄVÄ JA ASUKKAIDEN HYVINVOINTIA TUKEVA ASUMINEN JA ELINYMPÄRISTÖ

Tavoitetila 2030+

- Seudun asuntotuotanto on monipuolista (talotyyppi, hallintasuhde, sijoittuminen) ja seudulla on riittävä ja kasvua tukeva kaava- ja tonttivaranto.
- Sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä asumisratkaisut ovat lisääntyneet ja asumisen hiilijalanjälki on pienentynyt.
- Asumisen hintataso tukee hyvän elämän edellytyksiä ja asuntomarkkinoilta on saatavissa kohtuuhintaisia ja monipuolisia asumisen ratkaisuja.
- Asunnottomuutta ei esiinny ja asunnottomuuden ennaltaehkäisy toimii. Ikäihmisille on kehitetty monimuotoisia asumisen ratkaisuja, jotka mahdollistavat heidän asumisensa kotonaan mahdollisimman pitkään.
- Olemassa olevaa rakennuskantaa on kehitetty ja vanhaa peruskorjattu nykyasumista vastaaviin tarpeisiin.
- Yhdyskuntarakenne, asuminen ja palvelut tukevat toisiaan ja liikkuminen on turvallista ja kestävä.
- Tiivistyneen kaupunkirakenteen rinnalla asuminen sijoittuu maaseutukeskuksiin ja kyliin.
- Rantojen, vesistöjen sekä luonnonympäristön monet mahdollisuudet on huomioitu asumisen kehittämisessä.
- Työn teon monipaikkaisuus ja etätyön lisääntyminen ovat lisänneet maaseutualueen vetovoimaa.

Mittareita

Asuntotuotannon toteuma. Seudun kuntien tavoitteena vuosina 2021-23 on 4200 asunnon tuotanto.

Asuntotuotantotavoite saavutettiin vuosina 2021-2023.

Toteutunut kohtuuhintainen asuminen. Tavoitteena että kolmannes asuntotuotannosta toteutuu kohtuuhintaisena valtion tukemana asuntotuotantona tai vapaarahoitteisena vuokratuotantona

Asuntotuotantotavoite saavutettiin.

Hyväksytyt asemakaavat, yritystontit, kaavavarannon kehittyminen

Nykytilanne: edistynyt kohtalaisesti

Seudullinen yleiskaavavaranto on melko hyvä, mutta heti käyttöön otettavia alueita (tonttivaranto) on varsin niukasti ja tämä on jatkuva haaste.

Asuminen

Toimenpide

24. Seudun kuntien tavoitteena vuosina 2021-23 on 4200 asunnon tuotanto ja lähtökohtana on, että noin kolmannes asuntotuotannosta toteutuu kohtuuhintaisena valtion tukemana asuntotuotantona tai vapaarahoitteisena vuokratuotantona. Seudun kunnat turvaavat asuntotuotantotavoitetta vastaavan kaavavarannon riittävyyden siten, että kaavavaranto vastaa viiden vuoden asuntotuotannon tavoitetta.

Edistyminen

Asuntotuotannon tiedonvaihtoa on käyty Kuopio-Siilinjärven kesken. Myös asumista on käsitelty kaupunkiseutusuunnitelman valmistelussa kaikkien MAL-sopimuskuntien kesken.

Seudullinen asuntotuotantotavoite (1400 asuntoa) on saavutettu vuosina 2021-2023 ja kohtuuhintaisia asuntoja on valmistunut myös tavoitellusti noin kolmannes.

Seudullinen yleiskaavavaranto on melko hyvä ja Kuopion tonttivaranto on parantunut kaavojen valmistumisen ja rakentamisen hidastumisen myötä. Viiden vuoden asuntotuotantoa vastaavan kaavavarannon eteen on tehtävä työtä ja tämä on jatkuva haaste. [Siilinjärvellä asuntotuotantotavoite 150 uutta asuntoa vuodessa. Ainoastaan 2022 tavoite on saavutettu. \(2018 152as, 2019 113as, 2020 88as, 2021 51as, 2022 176 as, 2023 74 as\).](#) Kaavoissa on 3-5 vuoden kaavavaranto asumiseen. Kohtuuhintaisessa kerrostaloasuntotuotannossa 1/3 tavoite saavutettu.

Toimenpide

25. Valtio ja seudun kunnat selvittävät yhteistyössä valtion tukeman asuntotuotannon osuuden kasvattamisen edellytykset ja tarkoituksenmukaisuuden. Selvityksen yhteydessä otetaan huomioon seudun asuntomarkkinatilanne, valtion tukeman asuntotuotannon vaikuttavuus sekä alueiden tasapainoinen kehitys.

Huom. Tehty 13.10.2022 Jyväskylän, Kuopion ja Lahden MAL-kaupunkiseutujen kannanotto Ympäristöministeriölle ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuselle (ARA) valtion tuetun asuntokannan kehittämiseksi. Sisältö 1. Hyväksyttävien hankkeiden kustannuksina hyväksytään rakentamisen kustannusten nousua edellyttämä taso. 2. ARA-vuokratalotuotannolle esitetään käynnistymisavustusta 3.000 – 10.000 €/asunto. 3. Infra-avustuksen kohdentamiseen joustavuutta seudulla.

26. Valtio osoittaa vuosina 2021-2023 puurunkoisten kerrostalojen 5000 euron asuntokohtaista käynnistysavustusta keskusta-alueille ja joukkoliikennevyöhykkeelle rakennettaville normaaleille, pitkäaikaisen korkotuen muille kuin erityisryhmille tarkoitetuille vuokra-asunnoille.

Edistyminen

Kohtuuhintaisen tuotannon osuus on ollut korkea viime vuosina ja se sijoittuu Kuopio-Siilinjärvi kaupunkialueelle. Vuonna 2022 valmistui kohtuuhintaista tuotantoa hyvin ja tavoite noin kolmannes on saavutettiin.

Savilahden ensimmäinen ARA-asumisoikeuskerrostalo on rakenteilla ja uusia ARA-hankkeita suunnitellaan. Kuopion haasteena on ARA-kohteiden kalleus kohonneiden rakentamisen kustannusten vuoksi. Myös Siilinjärven kohteiden toteutumista pidetään erittäin tärkeänä, kuten myös neuvotteluhankkeiden toteutumista / toteuttamisen mahdollisuutta muilla kuin kaupungin tonteilla. [Siilinjärven Vuorelassa rakenteilla kaksi ARA-asumisoikeuskerrostaloa, joissa yhteensä 60 huoneistoa.](#)

Lähivuosille ei ole suunnitteilla hankkeita, mutta muutaman vuoden kuluttua puukerrostalohankkeita voidaan rakentaa uusille kaava-alueille (Savilahti ja Kivilampi). Kivilammen alueen kaavaan on viety puumerkintä ja alueelle tullaan rakentamaan puurakenteisia kerros- ja pientaloja. Siilinjärvelle ei ole toistaiseksi saatu puukerrostalohankkeita.

Asuminen

Toimenpide

27. Valtio osoittaa seudun kunnille kunnallistekniikka-avustusta keskustoihin tai muuten kestävän liikkumisen kannalta hyvin saavutettaville kohdealueille. Kunnallistekniikka-avustusten kohdentamisen painopiste on keskusta-alueiden ja joukkoliikenteeseen tukeutuvien alueiden täydennysrakentamiskohteissa.

Edistyminen

Kuopio, Tuusniemi ja Suonenjoki hakivat v. 2021 ARAn kunnallisteknistä avustusta. Myönteisen rahoituspäätöksen saivat Kuopion Lohkareen alue 1.3 m€ ja Vanha Asema-Itkonniemi 1.2 m€. Savilahden Lohkareen alueen avustusta haetaan 2024. Vanha Asema-Itkonniemi avustus ei toteutune, koska suunnittelu ei ollut edennyt ennakoidussa aikataulussa. Siilinjärvi on saanut infra-avustusta ARA:lta 660 000 € vuodelle 2023, josta saatu toteutettua 418 161 €. Haapamäen asemakaavan toteuttamiseen. Tuusniemen kunta on antanut kriittisen lausuntonsa Väylävirastolle ko. suunnitelmaan ja nostanut esille valtatie 9:n oikaisu- ja kehittämistarpeet Tuusniemen kunnan kohdalta sekä ilmaissut huolensa alueen vähäliikenteisen verkon kunnosta mm. huoltovarmuusnäkökulmasta.

28. Asunnottomuuden vähentämiseksi sekä ennaltaehkäisemiseksi Kuopio toteuttaa Koti Kaikille 2030 -ohjelmaa verkostomaisen yhteistyön avulla. Kuopiossa toteutettu asumisneuvonta vakiinnutetaan ja selvitetään sen laajentaminen seudulliseksi palveluksi.

ARAn asumisneuvonnan rahoitus muuttui vuonna 2022. Kuopion kaupunki on palvelujen järjestäjä ja sitä toteutetaan ARA:n avustuksella järjestön toimesta. Palvelu laajeni vuonna 2023 ja se on avointa matalankynnyksen palvelua kaikille kuopiolaisille asumismuodosta ja tavasta riippumatta. Asumisneuvonnan valtion avustuksen pieneneminen selvästi vuonna 2024 on vaikeuttanut toiminnan vakiinnuttamista Kuopiossa.

Asumisneuvontaa ei olla laajentamassa toistaiseksi seudulliseksi.

Elinympäristö

Toimenpide

29. Kunnat sitoutuvat kaupunki- ja seuturakenteen kehittämisessä ja asuntotuotannossa yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen sekä viihtyisään ja asukkaita aktivoivaan elinympäristöön.

a) Yhdyskuntarakennetta tiivistetään toteuttamalla suurin osa seudun asuntotuotannosta (80%) yhdyskuntarakenteen sisään, keskuksiin, niiden lähialueille ja joukkoliikennevyöhykkeelle, joista on hyvät julkiset liikenneyhteydet ja palveluja.

b) Paikallista kulttuuriympäristöä vaalitaan. Uusi rakentaminen ja yhdyskuntarakenne toteutetaan alueellista identiteettiä tukevalla tavalla.

Edistyminen

Toimenpiteen mukaista toimintaa on toteutettu vuoden 2022 kaava- ja muussa suunnittelutyössä.

Kuopion kaupunkiseudulla uusi asuinrakentaminen on sijoittunut lähes yksinomaan yhdyskuntarakenteen sisään. Kuopion Hiltulanlahti sekä Siilinjärven ja muiden seudun kuntien pientaloalueet ovat pääosin laajentumisalueita, mutta näillä asuinrakentamista on varsin vähän ja valtaosa (yli 80%) tuotannosta sijoittuu Kuopion kaupunkialueelle ja Siilinjärven keskustaajamaan yhdyskuntarakennetta täydentäen.

Rakennetun kulttuuriympäristön asiantuntija jatkaa työtään, avustaa kaavojen laadinnassa, kulttuuriympäristötyöryhmä kokoontuu (myös Elyn ja museon edustus), laajennettu kaupunkikuvatyöryhmä toimii

Elinympäristö

Toimenpide

29. Kunnat sitoutuvat kaupunki- ja seuturakenteen kehittämisessä ja asuntotuotannossa yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen sekä viihtyisään ja asukkaita aktivoivaan elinympäristöön.

c) Elinympäristön viihtyisyyden kannalta olennaista viherverkostoa kehitetään. Kuopiossa viedään eteenpäin kansallisen kaupunkipuiston kehittämistoimenpiteitä

d) Palveluverkoston suunnitteluun kehitetään digitaalisia ratkaisuja (esimerkiksi dynaaminen palveluverkkosuunnittelu).

Edistyminen

Toimenpiteen mukaista toimintaa on toteutettu vuoden 2022 kaava- ja muussa suunnittelutyössä.

Kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma on saatu valmiiksi YM:n erillirahoituksen tuella, samoin teemareitit keskustaan (sisällöntuotto) ja opasteet (vanhan Kuopion reitin osalta v 2024 aikana), visuaalinen ohjeisto (sis. tunnus), juhluvuoden 2022 yhteistyö kansalaisopiston kanssa jatkuu edelleen). KKP ohry perustettu alkuvuonna 2023. Kuopion keskustan osayleiskaava: tehty ekosysteemipalvelut-selvitys. Kaupunkirakenne 2040-luvulle suunnittelutyössä ekosysteemipalveluiden tarkastelu mukana.

Kuopion, Turun ja Helsingin kaupunkien DigiPave II –yhteistyöhanke (4/2020 – 6/2022) on päättynyt. Hanke tähtäsi ihmislähtöisen ja dynaamisen palveluverkkosuunnittelun kehittämiseen luomalla yhteiset toiminta- ja tietomallit. Kuopion osalta hanke on edistyi hyvin, mutta itse verkostoratkaisuihin työssä ei vielä edetty. Tehtiin Keskustan yläkouluverkkotarkastelu.

Elinympäristö

Toimenpide

30. Kunnat kehittävät aktiivisia maaseutukeskuksia ja kylien asumismahdollisuuksia. Kaavoituksen avulla pyritään säilyttämään aktiiviset maaseutu- ja kyläkeskukset palveluineen. Toteutetaan vähähiilistä rakentamista ja kestävää liikkumista edistäviä kyläkaavoja ja uudenlaisia maaseudun kestäväen asumisen ratkaisuja (esim. Onnela Suonenjoella). Selvitetään mahdollisuudet toteuttaa yhteiskäyttöisiä ”etätyötoimistoja” kuntakeskuksissa.

31. Kunnat lisäävät puurakentamista ja edistävät resurssiviisaita ja vähähiilisiä ratkaisuja asumisessa (mm. energia, kierrätys, yhteiskäyttöratkaisut).

- Lisätään puurakentamista julkisessa rakentamisessa (esim. päiväkodit, koulut)
- Kaavoitetaan puurakentamiseen osoitettavia alueita
- Resurssiviisaiden ja vähähiilisten ratkaisujen huomiointi tontinluovutuksessa.

Edistyminen

Kuntien maaseutukeskusten ja kylien asumismahdollisuuksien tarkastelua on toteutettu kaupunkiseutusuunnitelmassa koko seudun osalta. Kunnat hoitavat itsenäisesti kylien suunnittelun.

Kuopiossa on valmistunut maaseutuohjelma 2022-2030. Maaseudun keskustaajamien tontti- ja kaavoitustarpeita on tarkasteltu erillisen tonttiselvityksen avulla. Uusia kaavoitustarkasteluja on aloitettu. HYMY-hankkeen pohjalta on jatkokehitetty ja otettu käyttöön maaseutualueen lupamenettelyihin liittyvä paikkatietoja hyödyntävä analyysityökalu (Lupsautin). Laadinnassa selvitys vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoitusten muutoksen kriteeristöä.

Lisätään puurakentamista julkisessa rakentamisessa (esim. päiväkodit, koulut). Vähähiilisyystavoitteita edistetään erilaisin ratkaisuin ja tavoitteena on, että Kuopio on hiilineutraali vuonna 2030. Kaavoitetaan puurakentamiseen osoitettavia alueita ja kaavoja (Savilahti ja Kivilammen alue). Kuopion tontinluovutuksessa etusijalla ovat puurakenteiset hankkeet. Resurssiviisaiden ja vähähiilisten ratkaisujen huomiointi tontinluovutuksessa (tonttipalvelu). Uusi puurakenteinen yksityinen saunahanke on rakenteilla Kuopion sataman alueelle. Se valmistuu kesälle 2023. Kuopion toinen CLT-puukerrostalo on valmistunut Julkulaan syksyllä 2022.

3. ELINVOIMAINEN KUOPION KAUPUNKISEUTU

Tavoitetila 2030+

- Kuopion seutu on itäisen Suomen kasvava ja elinvoimainen keskus, josta on toimivat yhteydet muihin keskuksiin, pääkaupunkiin sekä kansainvälisesti.
- Seudun maankäyttö on resurssiviisasta ja pitkäjänteistä. Se edistää alueen yhteistyötä ja kasvua.
- Iisalmi-Kuopio-Varkaus-Suonenjoki kehityskäytävä toimii yhtenäisenä työssäkäyntialueena.
- Seudulla Kuopio ja Siilinjärvi muodostavat tiiviin työpaikka- ja palvelukeskittymän, jonka sisäinen toimivuus on entisestään parantunut. Suonenjoki, Tuusniemi, Leppävirta ja Lapinlahti ovat kiinteämmin kytkeytyneet ydinalueeseen elinkeinoalueineen ja vaihtoehtoisine asumismahdollisuuksineen.
- Elinkeinoalueet, logistiikka ja liikennejärjestelmä tukevat yritystoiminnan kasvua ja kehittymistä sekä uusia investointeja. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään. Digitalisaatio mahdollistaa paikasta riippumattoman työn tekemisen sekä palvelujen saavutettavuuden tasavertaisesti seudulla.
- Elinkeinoelämän kuljetuksista yhä suurempi osa tapahtuu vähähiilisesti - rautateitse ja vesiteitse.

Mittareita

Väylän investointiohjelmien toteutuminen. **Kuopion kaupunki antoi kriittisen lausunnon.**

Matkailun kehittymistä kuvaavat mittarit (yöpymiset, investoinnit jne.) https://www.kuopio.fi/uploads/2023/03/tilastotiedote-3_2023-kuopion-matkailu-v.-2022.pdf

Hyväksytyt asemakaavat, yritystontit, kaavavarannon kehittyminen
Nykytilanne: edistynyt kohtalaisesti.

Elinympäristö

Toimenpide

32. Kunnat kiinnittävät huomiota asuinalueiden tasapainoiseen kehitykseen segregaaation ehkäisemiseksi osana strategista suunnitteluaan. Kunnat kehittävät vanhoja lähiöitä ja vanhaa asuntokantaa sekä osallistavat asukkaita suunnitteluun.

- Toteutetaan poikkihallinnollista lähiöohjelmaa Puijonlaakson ja Neulamäen alueilla. Selvitetään seuraavat kehitettävät lähiökohteet Kuopion ja Siilinjärven alueella.
- Uudistetaan ja perusparannetaan olemassa olevaa asuntokantaa ja asuinympäristöjä (mm. puistot ja virkistysalueet). Kuopio tekee täydennysrakentamisselvityksen.
- Ennaltaehkäistään alueellista eriytymistä toteuttamalla asuntojen hallintasuhteiltaan ja asukasrakenteeltaan monipuolisia asuntoalueita sekä täydennysrakentamalla vanhoja lähiöitä.

Edistyminen

Asuntoalueiden monipuolisuus ja tasapainoinen kehitys ovat Kuopion kaupunkialueen tärkeimpiä tavoitteita. Käynnissä oleva Kuopion lähiöhanke toteuttaa osaltaan tätä tavoitetta Kuopion kahdella alueella (Neulamäki ja Puijonlaakso). Lisäksi on syksyllä 2022 aloitettu Petosen asuinalueen kehittäminen yhteistyössä asukkaiden, viranomaisten, järjestöjen sekä eri toimijoiden kanssa. Tämä Petosen pilotti kestää kesään 2023 saakka ja sen ideoinnista ja toteuttamisesta on vastannut Mieliteko-ohjelma.

Kuopion kaupunkialueella ja Siilinjärvellä asuntoalueiden monipuolisuus on toteutunut hyvin ja tähän kiinnitetään erityistä huomiota. ARA-hankkeita on toteutettu tasaisesti eri puolilla Kuopiota ja Siilinjärveä.

Asuntoalueiden lisäksi kaupunkialueen puistoihin ja virkistysalueisiin (Kansallinen kaupunkipuisto) kiinnitetään erityistä huomiota ja kehittämistoimenpiteitä on tehty runsaasti.

Täydennysrakentamisselvitystyö on käynnistynyt Kuopion vanhojen lähiöiden osalta (1. vaihe valmistunee vuodenvaihteessa).

Liikennejärjestelmä ja kaupunkiseudun saavutettavuus

Toimenpide

33. Valtio on sitoutunut Kuopion tavaraj- ja henkilöratapihan parantamisen 1. vaiheeseen 30 miljoonan euron rahoituksella. Kuopion ratapiha on tunnistettu liikenneverkon strategisessa tilannekuvassa yhdeksi keskeisimmistä ja kriittisimmistä rataverkon parantamiskohteista. Valtio arvioi vaiheen 2. toteutuksen osana Liikenne12-suunnitelman mukaista investointiohjelmaa.

34. Valtio edistää valtakunnallisia liikennejärjestelmän toimenpiteitä Liikenne12-suunnitelman suunnittelu- ja investointiohjelman mukaisesti. Valmistelussa huomioidaan myös maakäytön kehittämisen tarpeet. Liikenneverkon strategisessa tilannekuvassa on Kuopion seudun kannalta tunnistettu seuraavat pääväyliä koskevat palvelutasopuutteet: Kuopion ratapiha, Vt 5 Leppävirta-Kuopio.

Edistyminen

-1.vaiheen 48 milj.€ (+lisätalousarvio 1.5 milj.€) määrärahoitettu Väyläviraston hanke valmistuu 2024. Remontin jälkeen liikennepaikan tarpeet täyttyvät kohtuullisen hyvin nykyisessä tilanteessa.

-Em. rahoituksella ei kuitenkaan ole pystytty huomioimaan mahdollisia suurempia uudistamistarpeita, jotka mahdollistavat osaltaan jatkossa kauko- ja lähijunaliikenteen kehittymisen kaupunki- ja seututasoisesti > 2.vaiheeseen tulisi varautua vähintäänkin suunnitteluvalmiuden osalta.

-Virallinen sopimus kohdista 33. ja 34.

Tavoitteena on uusien hankkeiden sisällyttäminen Väylän suunnittelu- ja investointiohjelmaan. Vt5 Leppävirta-Kuopio VN lisätalousarviossa on esitys 180 M€.

Liikennejärjestelmä ja kaupunkiseudun saavutettavuus

Toimenpide

35. Kuopion seutu ja valtio tiivistävät tiedonvaihtoa seudun valtakunnallisesti merkittävien yrityshankkeiden etenemisestä, jotta niiden vaikutuksiin liikennejärjestelmään voidaan hyvissä ajoin varautua.

Edistyminen

Kaupungin ja elinkeinoelämän yhteinen edunvalvonnan asia. Investointiohjelma päivittyy, hankkeiden suunnitteluvalmiuksien parantaminen, Kuopion ratapiha ja Liikenne 12-ohjelmassa ollut VT9 Keltun eritasoliittymä ja varalaskupaikka SAI VAT ISON EU-RAHOITUKSEN: Verkkojen Eurooppa -ohjelmasta (CEF, Connecting Europe Facility) myönnettiin 25,13 miljoonaa euroa yhdelle Suomen sotilaallisen liikkuvuuden hankkeelle. Suomi sai hakemansa tuen Rissalan lentokentän tieyhteyksille eli hankkeelle valtatie 9 Kelttu, Siilinjärvi.

Hankkeessa parannetaan paikallis- ja kaukoliikenteen toimivuutta ja turvallisuutta, poistetaan ruuhkia ja luodaan turvalliset liittymisyhteydet valtatielle 9 eli Joensuuntielle. Hankkeessa korvataan kaksi ruuhkaista tasoliittymää yhdellä eritasoliittymällä ja rakennetaan ohituskaistat noin neljän kilometrin matkalle molempiin ajosuuntiin. Hanke sujuvoittaa sekä siviililiikennettä että sotilaskuljetuksia.

Liikennejärjestelmä ja kaupunkiseudun saavutettavuus

Toimenpide

36. Kaupunkiseutu kehittää ratkaisumalleja pitkämatkaisen ja työssäkäyntiliikenteen yhteensovittamiseen. Tarkoituksena on hakea keinoja vähentää samanaikaista liikennettä päiväyllä vaikuttamalla mm. ihmisten tottumuksiin ja käyttäytymiseen.

Edistyminen

Sansia Oy on yhdessä Kuopion kaupungin ja 9 muun kunnan kanssa käynnistänyt Kuopion seudun kyytipalveluhankkeen, josta on sovittu jo alkuvuodesta 2020 Kuopion seudun liikenteen aiesopimuksessa. Hankkeen työpaketti 2 valmistui vuoden 2022 lopussa. Hankkeen aikataulutukseen vaikuttaa hyvinvointialuemuutos. Hankkeen "juoksutuksesta" ja materiaalin tuottamisesta vastaa asiantuntijaorganisaatio Sitowise Oy. Hankkeen ohjauksesta vastaa hankkeen nimetty ohjausryhmä. Etätyömahdollisuuksien ja tietoliikenneyhteyksien kehittäminen. Moniammatillinen yhteistyö. Kimppakyyti hanke.

37. Kuopion kaupunki edistää Itä-Suomen logistiikkakeskuksen (juna-autokuljetusten terminaali) toteuttamista Kuopion eteläpuoliselle Matkukseen alueelle. Toimintojen keskittäminen on mahdollistettu maankäytön suunnitelmissa ja alueen asemakaavoitus on käynnissä. Valtio arvioi alueen suunnittelutarpeet osana Liikenne12-suunnitelman mukaista suunnitteluohjelmaa.

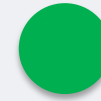

Ei tunnistettu Liikenne12-investointiohjelmassa. Matkus on osoittautunut osin ongelmalliseksi sijaintipaikaksi alueelta löydettyjen luontoarvojen takia. Tarkasteltu vaihtoehtoisia sijaintia (Hepomäki), mistä radan osalta löydettävissä pari vaihtoehtoista ratkaisua (kustannukset n. 15M€). (Kaavatyön pitkittyessä osa toimijoista (mm. Kesko) on valmistelemaan suunnittelutarveratkaisu-hakemusta vanhan vt5 alkuun T-alueille). Suunnittelutarveratkaisupäätös on tulossa uudestaan hyväksymiskäsittelyyn.

Liikennejärjestelmä ja kaupunkiseudun saavutettavuus

Toimenpide

38. Kuopio ja Siilinjärvi kehittävät matkailun liikenneyhteyksiä lentoasemalta keskeisiin kohteisiin pilottihankkeen kautta sekä lentoasemayhteyksiä myös muun elinkeinoelämän tarpeisiin.

Edistyminen

Matkailu on yksi potentiaalisimmista keinoista lisätä lentokentän kävijämääriä.

Kuopion - Tahkon alueen matkailuyritykset ovat investoimassa yli 100 milj. euroa mm. majoituskapasiteetin, kylpylöiden ja palveluiden kehittämiseen vuosina 2022 – 2025. Maakunnallinen Pohjois-Savon matkailu Oy perustettiin loppuvuodesta 2023 ja sen keskeisenä painopisteenä on keskittyä kansainvälisen matkailun kehittämiseen ja ulkomaalaisten turistien houkutteluun alueelle. Hyvät liikenneyhteydet ja toimivat matkaketjut palvelevat laajasti elinkeinoelämän tarpeita ja tukevat ympärivuotisen matkailun kehittämistä Pohjois-Savossa.

Matkailuun liittyvät investoinnit pitävät sisällään runsaasti myös mm. vesistömatkailuun ja erilaisten reitistöihin liittyvien infran ja palvelujen kehittämistä.

Kuopio on mukana [Logistiikan Vuoksi hankkeessa](#). Sen käytännön toimet konkretisoituvat seuraavalla MAL-sopimuskaudella (2024-2027).

Liikennejärjestelmä ja kaupunkiseudun saavutettavuus

Toimenpide

39. Kuopion seudun kunnat selvittävät alueensa vesikuljetusliikenteen ja vesimatkailun kehittämispotentiaalin ja kehittämistarpeet.

Edistyminen

Kytkeä kaupunkiseutusuunnitelman valmisteluun/seurantaan.

Vesimatkailun ja vesiliikenteen osalta on Kuopiossa käynnissä tai jo toteutettu useampi hankekokonaisuus, esim. matkustajasataman Järvimatkailukeskus Luoto ja Bellanrannan alue – Saana. Luoto valmistui keväällä 2023 ja Bellanrannan toisen vaiheen laajennusinvestoinnit käynnistyivät keväällä 2023.

Uusien, veneilijöille suunnattujen palvelujen käyttöönotto toteutettu 2022-2023 Matkustajasatamassa ja Kumpusaassa mm. polttoainetankkaus ja huoltotilat.

Tahkon alueella selvitetään myös järvimatkailun entistä vahvempaa roolia. Kesällä 2022 Kuopiossa käynnistyi myös vuokravenetoiminta.

MAL-SOPIMUKSEN SEURANTAJÄRJESTELMÄÄ KEHITETÄÄN

- MAL-sopimuksen ensimmäisen sopimuskauden seurannassa keskitytään sopimuskohtien edistymisen arviointiin. Ei niinkään vielä vaikuttavuuteen.
- Kuopion kaupunkiseutusuunnitelmassa ja Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa kehitetään seurantamittareita, joilla kuvataan samalla MAL-sopimuksen etenemistä ja vaikuttavuutta. Parhailaan hankinnassa julkisen palvelun ja Taavi-järjestelmän ja Louhi Seppä modulin laajennus Kuopion kaupunkiseudun paikkatietopohjaisena ylläpito ja julkaisu-alustana.
- Ympäristöministeriö, SYKE, Traficom ja ARA tekevät MAL-sopimusseutujen yhteismitallista seurantaan (sen integrointi järkevästi omaan seurantaan).

KUOPIO

Kuopion kaupunkiseutu tilastojen valossa

05/2024

Kuopion kaupunkiseudun väkiluku

31.12.2023

Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa

172 400

asukasta 31.12.2023

Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa

70 000

työpaikkaa 2021

Kuopio 124 021

Lapinlahti 8 975

Leppävirta 9 049

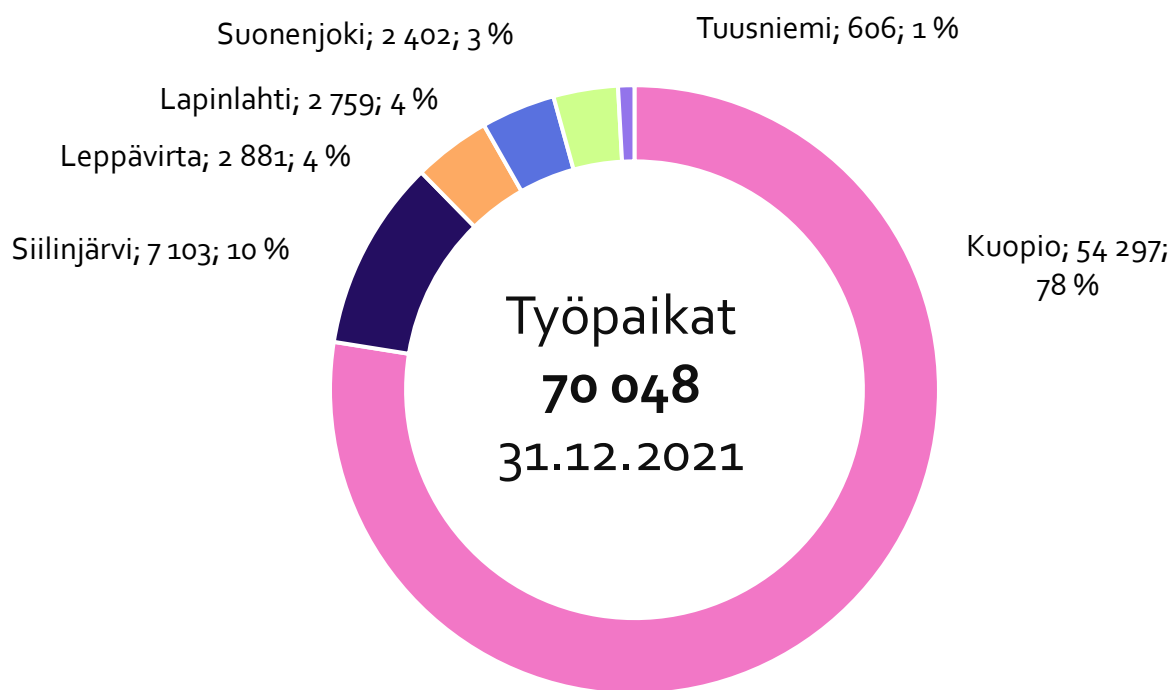
Siilinjärvi 21 290

Suonenjoki 6 708

Tuusniemi 2 313

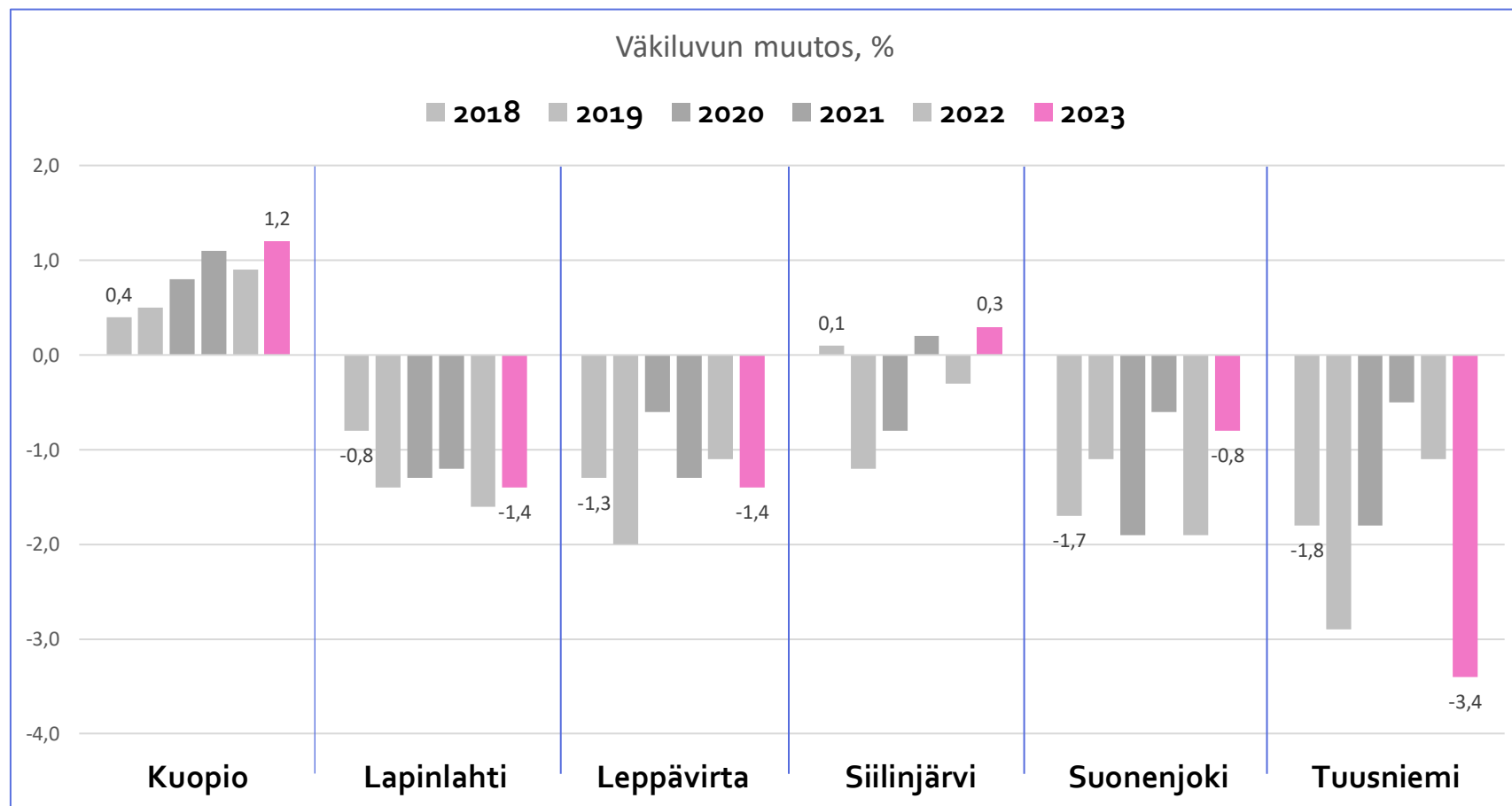
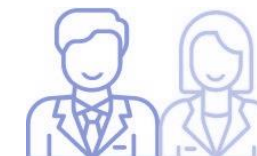
Työpaikat

Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa
70 048
työpaikkaa 2021

Työpaikat	2000	2020	2021	Muutos 2000 - luvulla
Kuopio	45302	52 118	54 297	8995
Lapinlahti	3449	2 846	2 759	-690
Leppävirta	3294	2 591	2 881	-413
Siilinjärvi	5997	6 984	7 103	1106
Suonenjoki	2596	2 380	2 402	-194
Tuusniemi	859	617	606	-253
Yht	61497	67 536	70 048	8551

Väkiluku ja väestönmuutos

Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa
172 356
asukasta 31.12.2023

	Väkiluku 31.12.2023	Muutos 2023	Muutos %
Kuopio	124021	1427	1,2
Lapinlahti	8975	-124	-1,4
Leppävirta	9049	-128	-1,4
Siilinjärvi	21290	58	0,3
Suonenjoki	6708	-55	-0,8
Tuusniemi	2313	-81	-3,4
Kuopion kaupunkiseutu	172356	1097	0,6%

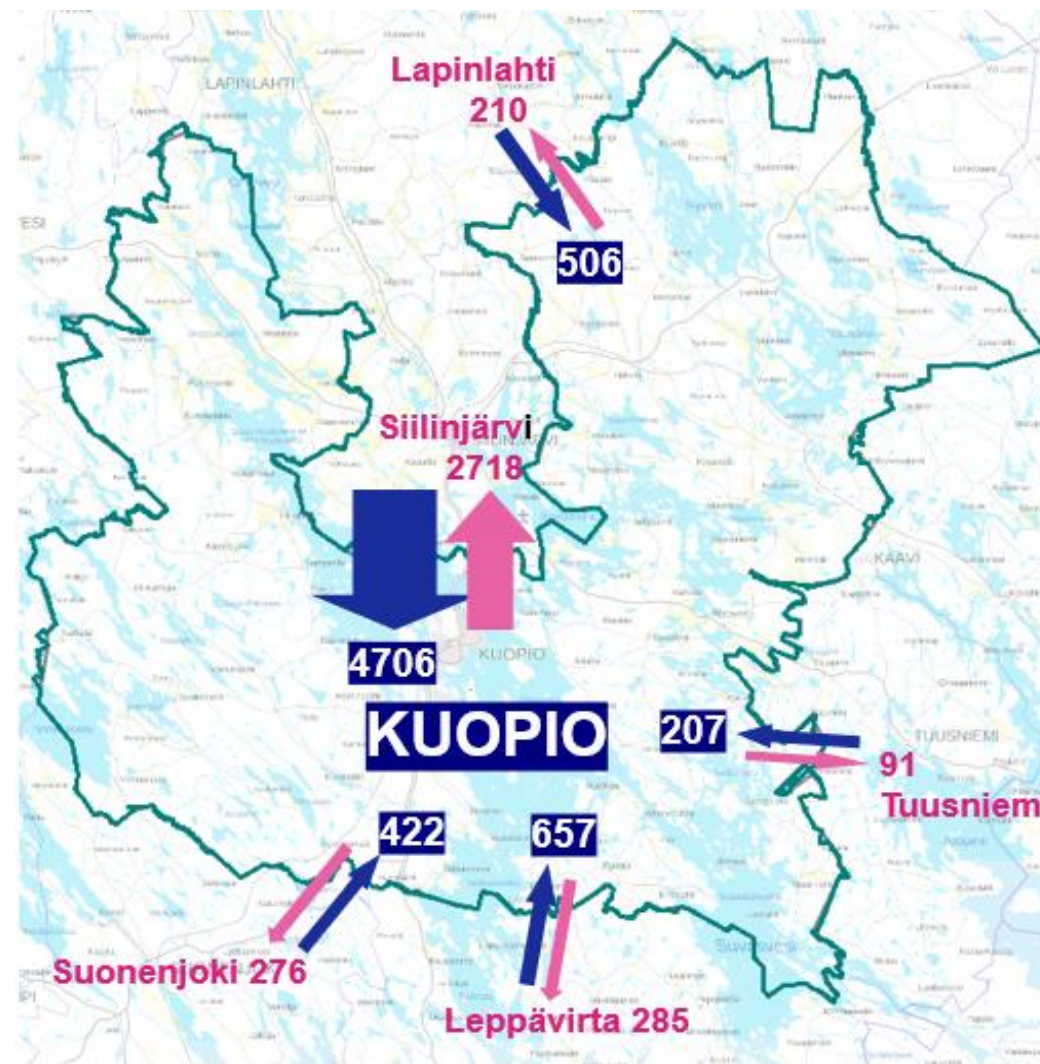
Kuopion kaupunkiseudun työssäkäyntiliikenne 2021

2021	Työpaikkaomavaraisuus, %
Kuopio	103,6
Lapinlahti	77,3
Leppävirta	79,9
Siilinjärvi	76,9
Suonenjoki	92,7
Tuusniemi	79,9

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkävien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä.

Lähde: Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastot, 03/2023

Pendelöinti Kuopion ja sen lähikuntien välillä 2021

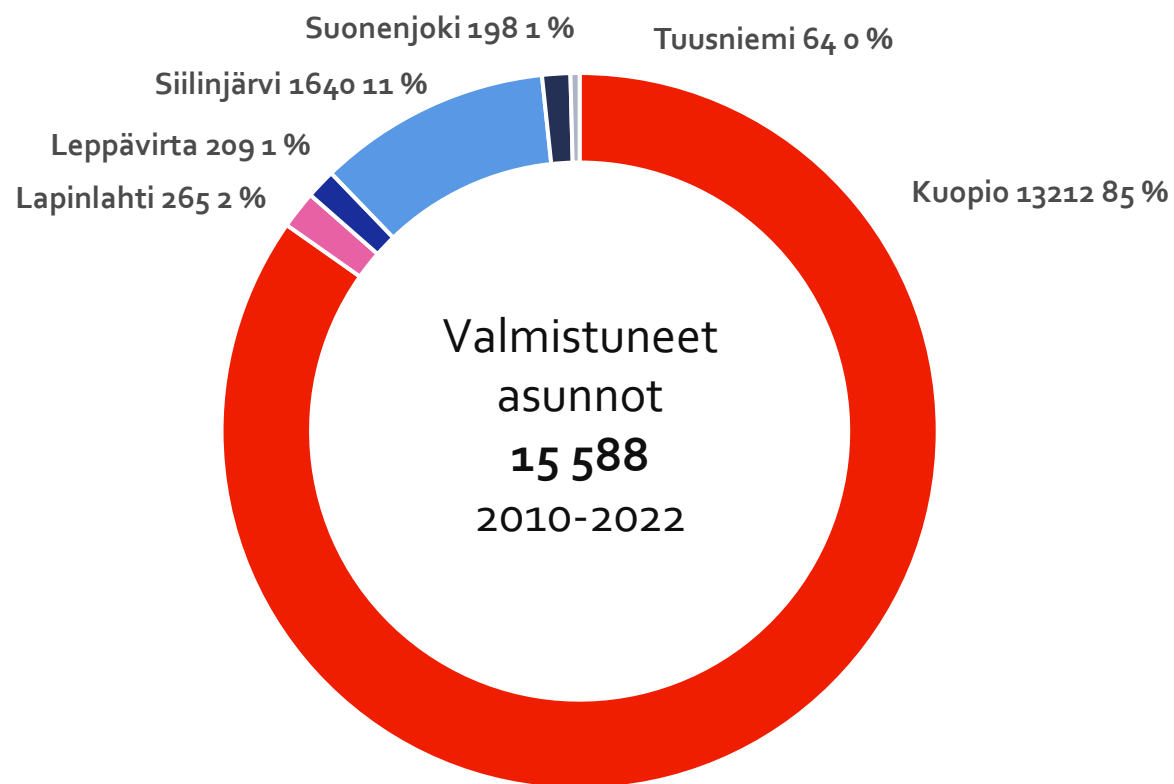

Punainen = kuopiolaisen työpaikka lähikunnassa
Sininen = lähikuntalaisen työpaikka Kuopiossa

Valmistuneet asunnot 2022

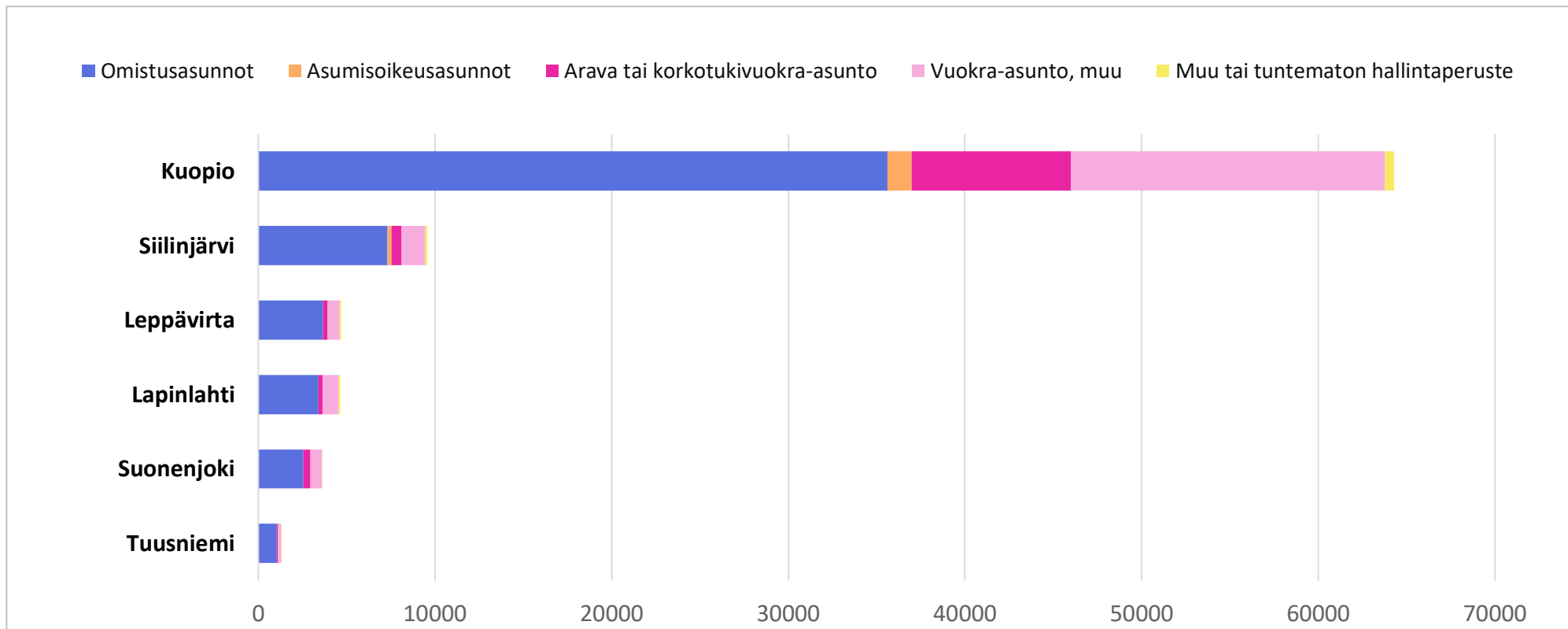
Valmistuneet asunnot 2010-2022

Valmistuneet asunnot vuosina 2010-2022

	Kerros- talot	Rivitalot	Omakoti- ja paritalot	Muut rakennukset	Yhteensä
Kuopio	8 923	1 808	2 443	32	13 212
Lapinlahti	4	62	197	2	265
Leppävirta	0	11	188	10	209
Siilinjärvi	586	243	805	6	1 640
Suonenjoki	69	36	93	0	198
Tuusniemi	0	7	55	2	64
	9 582	2 167	3 781	52	15 588

Asuntokanta hallintasuhteen mukaan 31.12.2021

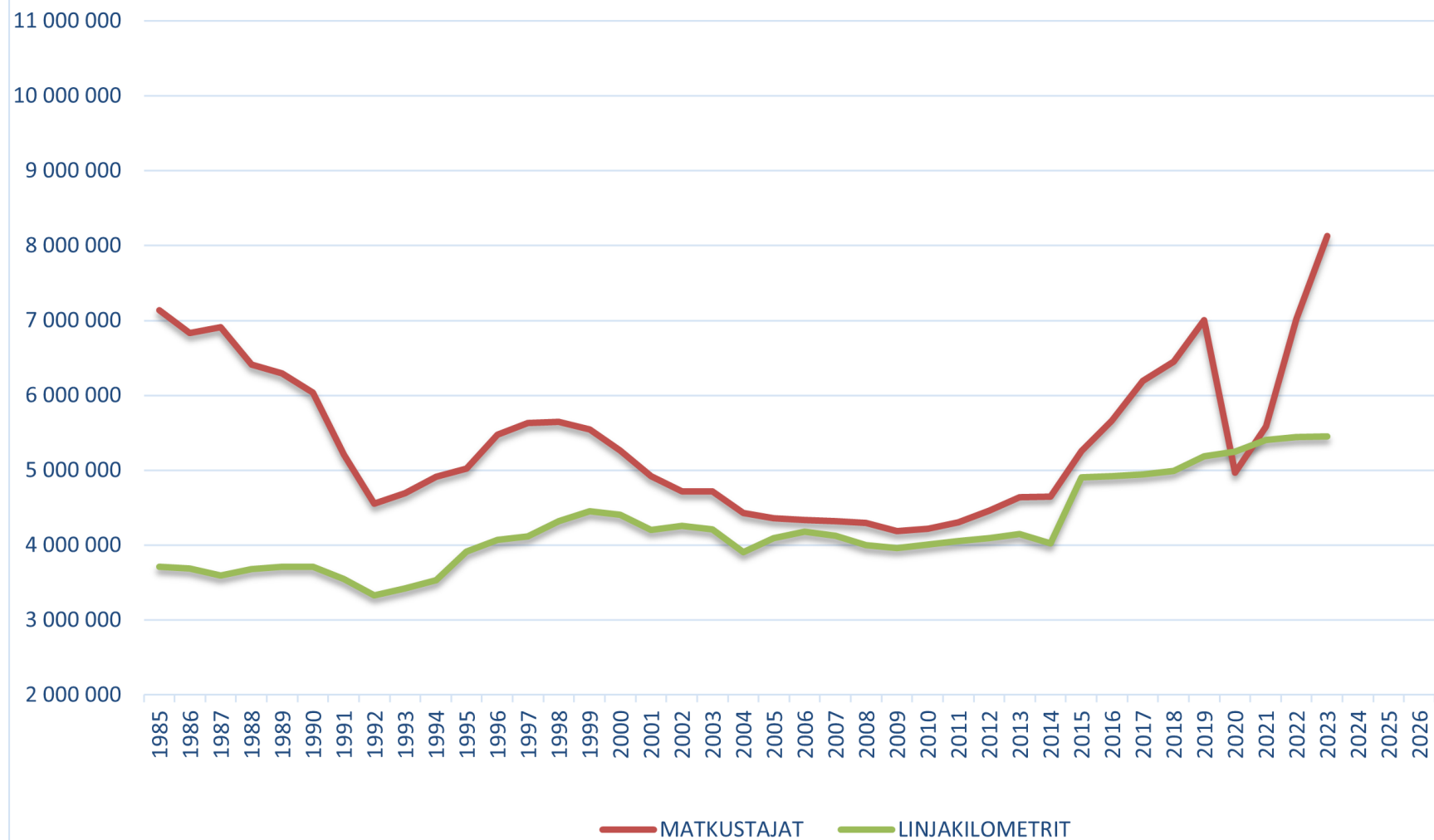

ARA-asuntokanta muuttuu vuosien mittaan, kun vanhoja asuntoja vapautuu ARA-rajoituksista ja uusia valmistuu.

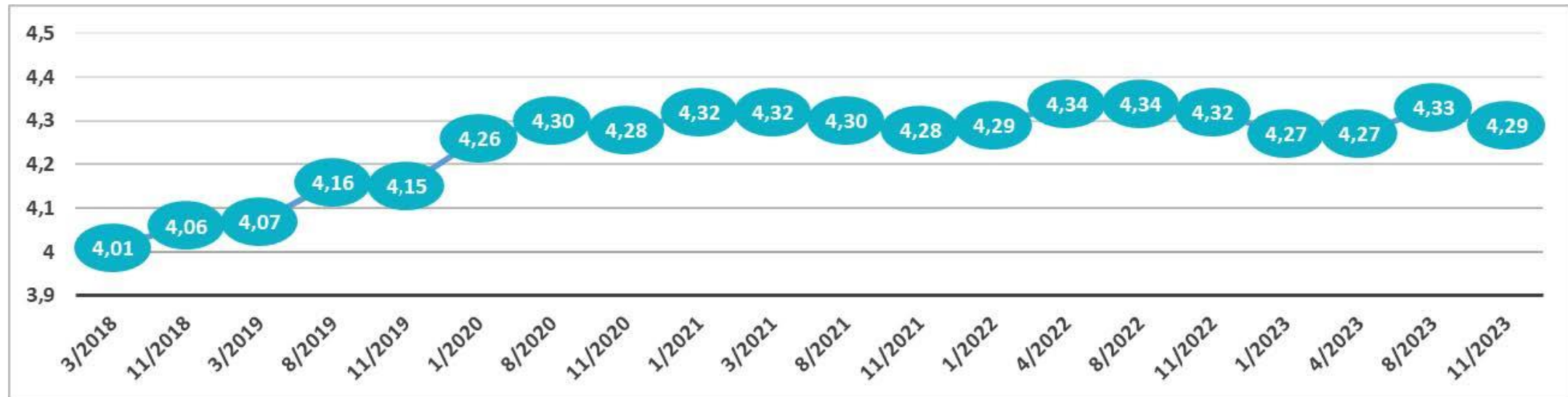
Asuntokanta (kaikki asunnot yht.)	Kuopio	%	Lapinlahti	%	Leppävirta	%	Suonenjoki	%	Siilinjärvi	%	Tuusniemi	%
Omistusasunnot	35610	55 %	3413	74 %	3650	78 %	2534	70 %	7299	76 %	1039	79 %
Asumisoikeusasunnot	1382	2 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	228	2 %	0	0 %
Arava tai korkotukivuokra-asunto	8995	14 %	228	5 %	273	6 %	407	11 %	586	6 %	58	4 %
Vuokra-asunto, muu	17790	28 %	900	19 %	682	15 %	651	18 %	1338	14 %	196	15 %
Muu tai tuntematon hallintaperuste	528	1 %	81	2 %	82	2 %	47	1 %	96	1 %	26	2 %
Asunnot yhteensä	64305	100 %	4622	100 %	4687	100 %	3639	100 %	9547	100 %	1319	100 %

Lähde: Asunnot ja asuinolot, Tilastokeskus

Paikallisliikenteen matkustajamäärien ja vuorokilometrien kehitys 1985 - 2023

Joukkoliikenteen asiakastyytyväisyys asteikolla 1-5

Kuopion seudun asemakaavahankkeet 01/21 - 04/22

KUOPIO / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **142,25 ha**

- Bellanranta
- Myllykatu 8 ja Hapelähteenkatu 31, 33 ja 35
- Tasavallankadun yritysalue
- Puistokadun kortteli
- Hiltulanlahti III
- Tahko Panorama Sky

LAPINLAHTI / Kaava-alueen pinta-ala yht. **20,39 ha**

- Varpaisjärven kirkonkylän AK muutos

LEPPÄVIRTA / Kaava-alueen pinta-ala yht. **57,00 ha**

- KK:n AK muutos, Teollisuusalue, Ruutanan alue ja kortteli 82 (alue III)

SIILINJÄRVI / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **17,60 ha**

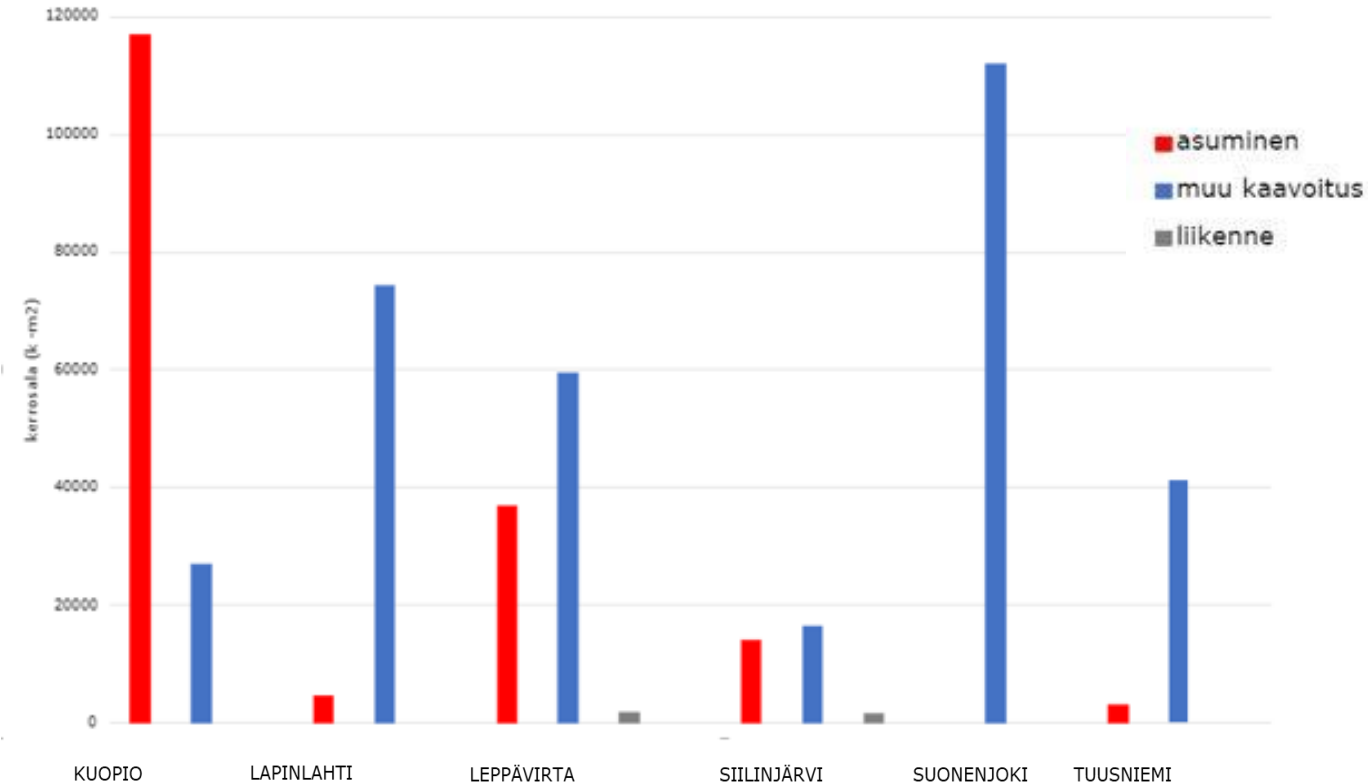
- Ahmo, Ahmon koulu
- Kirkonmäki, Paloasema
- Vuorela I AK muutos

SUONENJOKI / Kaava-alueen pinta-ala yht. **39,98 ha**

- Karhukiven asemakaava ja korttelin 1146 osaa koskeva AK muutos

TUUSNIEMI / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **3,94 ha**

- Pajulahden asemakaava
- Teollisuusalueen AK muutos

Lähde: liiteri.ymparisto.fi, Asemakaavojen seurantalomakkeet. Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Siilinjärvi, Suonenjoki ja Tuusniemi valmistuneet asemakaavat (otos 1.1.2021 - 30.4.2022).

Asuminen: sisältää A-alueita. Liikenne: L-alueita, joissa k-m2 tietoa. Muu kaavoitus: sisältää Kuopiossa K ja R-alueita, Lapinlahdella T-alueita, Leppävirralla Y-, K- ja T-alueita, Siilinjärvellä Y-alueita, Suonenjoella ja Tuusniemellä T-alueita.

Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohden

